

Сен. 328 35

~~1933~~

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

АГРАРНА РЕФОРМА

КЊИГА II

ЗАКОН О НАСЕЉАВАЊУ ЈУЖНИХ КРАЈЕВА

ДОДАТАК:
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА ОД 24 ЈУНА 1933 ГОДИНЕ
И
ПРАВИЛНИК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О НАСЕЉА-
ВАЊУ ЈУЖНИХ КРАЈЕВА

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1933

ННВ.ар.
556

ЗАКОН

о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са изменама и допунама од 5 децембра 1931 године и 24 јуна 1933 год.*)

ГЛАВА I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

(¹) Насељавање Јужних крајева, који су после 1912 године присаједињени ранијој територији Србије и Црне Горе, вршиће по овом закону Министарство пољопривреде преко органа предвиђених овим законом.

(²) Под насељавањем разуме се давање земљишта за обрађивање и насељење,

*¹) Закон о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године обнародован је у „Службеним новинама“ бр. 134 од 17 јуна 1931 године, његове измене и допуне од 5 децембра 1931 године обнародоване су у бр. 285—ХСН „Службених новина“ од 5 децембра 1931 године, а измене и допуне од 24 јуна 1933 године обнародоване су у „Службеним новинама“ бр. 141—ХЛ од 26 јуна 1933 године.

Овај целокупан текст Закона о насељавању Јужних крајева са његовим изменама и допунама издаје се по овлашћењу датом у § 67 Закона о изменама и допунама од 24 јуна 1933 године.

као и стварање услова за насеља и њихово подизање и уређење.

§ 2

(¹) За насељавање ће се употребити:

1. Слободна државна земљишта: утрине, крчевине, погодна шумска тла и свако оно државно земљиште, које се издвоји за насељавање по прописима Закона о поступку при деоби државних добара у сврхе аграрне реформе.

2. Општинске и сеоске земље и утрине, колико претичу преко стварних потреба дотичних општина и села. Општинама и селима може се за утрину оставити само необрадиво земљиште.

3. Пуста и трајно напуштена земљишта приватних власника и чивчија.

4. Одметничка имања.

5. Земљишта која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима и под условима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе.

(²) Необрадиво земљиште је оно, које се може искључиво употребити за испашу или пошумљавање.

§ 3

(¹) По овом закону насељавање се сиромашни држављани Краљевине Југосла-

вије, који се баве земљорадњом, сеоским занатима неопходним за сеоско становништво, и ситним варошким занатима који су у потпуном опадању, а немају уопште или немају довољно сопствене земље, која би им обезбедила потребан опстанак, а желе и у стању су да земљу лично са породицом обрађују.

(²) Добровољцима ће се додељивати земља по прописима Закона о добровољцима, а на чланове њихових породица ако су земљорадници доделиће им се одговарајући насељенички додатак земље по прописима §§ 11 и 12, а под обавезама и условима Закона, који важе и за остале насељенике. Ово важи и за насељене добровољце земљораднике, који су раније добили земљу у Јужним крајевима, ако има расположиве земље за деобу.

(³) Нижим државним службеницима који врше службу у граничном појасу у дубини 15 километара од граничне линије може се додељивати земља у том појасу ради насељавања њихових породица.

(⁴) По овом Закону сматраће се као насељеници и они држављани Краљевине Југославије који су се по ослобођењу доселили у Јужне крајеве и тамо купили или у будуће по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, а под условима које пропише Министар пољопривреде.

ГЛАВА II

ОРГАНИ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ ЗА
НАСЕЉАВАЊЕ У ЈУЖНИМ КРАЈЕВИМА

§ 4

За насељавање и спровођење свих по-
слова аграрне реформе установљавају се:

1. Врховно повереништво аграрне ре-
форме у Скопљу, као главни орган Мини-
старства пољопривреде за Јужне кра-
јева; и

2. Аграрна повереништва са седишти-
ма: у Скопљу (за срезове: скопски, веле-
шки, горњополошки, доњополошки, же-
глиговски, прешевски, кривопаланачки,
кратовски и босиљградски); у Штипу: (за
срезове: штипски, овчеполски, кочански,
царевоселски и малешки); у Струмици (за
срезове: струмички и радовишки); у Него-
тин-Вардару (за срезове: неготински, ка-
вардарски, ђевђелијски и дојрански); у Би-
тољу (за срезове: мориховски, битолски,
преспански, охридски, струшки, дебарски,
галички, прилепски, поречки, крушевски и
кичевски); у Урошевцу (за срезове: неро-
димски, грачанички, качанички и гњилан-
ски); у Призрену (за срезове: шарпланин-
ски, горски и подгорски); у Баковици (за
срезове: ђаковички и подримски); у Пеџи
(за срезове: пеђски, источки, берански и
андријевички); у Кос. Митровици (за сре-
зове: митровички, дежевски, штавички и
сјенички); у Плевљу (за срезове: плеваљ-

ски, милешевски, ново-варошки, белопољ-
ски и прибојски); и у Вучитрну (за срезове:
вучитрнски, лапски и дренички).

ГЛАВА III

САВЕТОДАВНИ ОДБОР

§ 5

(¹) Ради правилног извођења насеља-
вања и потпомагања насељеника установ-
љава се при Министарству пољопривреде
„Саветодавни одбор за насељавање”.

(²) Чланови су одбора: Помоћник Ми-
нистра пољопривреде, Врховни повереник
аграрне реформе у Скопљу, шеф отсека за
насељавање Јужних крајева, изасланици:
Министарства унутрашњих послова; Ми-
нистарства војске и морнарице; Министар-
ства социјалне политике и народног здрав-
ња; Министарства шума и рудника; Мини-
старства грађевина и Министарства фи-
нансија и друга лица која одреди Мини-
стар пољопривреде. Претседник Савето-
давног одбора за насељавање је Помоћ-
ник Министра пољопривреде, а најмлађи
члан одбора из Министарства пољопри-
вреде врши у исто време и дужност дело-
вође Саветодавног одбора.

§ 6

(³) Задатак је Саветодавног одбора:
да на захтев Министра пољопривреде даје

стручно мишљење у циљу стварања повољних услова за насељавање и културно-економско подизање аграрних интересената док не постану сопственици добијеног земљишта.

(^o) Пре одобрења годишњег плана за насељавање, који сваке године подноси Министарству пољопривреде Врховни повереник аграрне реформе, Министар пољопривреде ће саслушати Саветодавни одбор.

ГЛАВА IV

КОМИСИЈЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ ЗЕМЉИШТА

§ 7

Издавање и ограничавање земљишта за сврхе предвиђене у овом закону вршиће комисије за ограничавање по одредбама овога закона.

§ 8

(^o) Комисије за ограничавање одређује Врховни повереник аграрне реформе. Оне на лицу места врше издавање и ограничавање земљишта по овом закону, а у њихов састав улазе:

1. Претседник комисије, аграрни чиновник, кога одреди Врховни повереник аграрне реформе;
2. Стручни референт за пољопривреду;

3. Земљомер, који је у служби Министарства пољопривреде или у којој другој државној служби, а у недостатку и заклето цивилни земљомер; и

4. Према потреби стручни референти: за здравље, шумарство и хидротехнику.

(^o) Чланове из тач. 2, 3 и 4 одређује Врховни повереник аграрне реформе по претходном споразуму са њиховим старешинама.

(^o) Претседник, односно кмет или одборник надлежне општине или села, дужан је на позив присуствовати раду комисије и давати сва потребна обавештења и податке које буде тражила комисија. Он потписује записник као присутник.

(^o) Ако се лица поменута у претходном ставу не одазову одмах позиву претседника комисије, он ће за присутника узети друго лице из исте општине или села, које ће комисији дати потребне податке и то ће се унети у комисијски записник.

(^o) Комисија мора на лицу места водити записник о своме раду и израдити нацрт ограниченог земљишта са списком парцела. По завршеном овом послу комисија ће предати надлежном општинском суду на потпис нацрт ограниченог земљишта са списком парцела. Општински суд ће истог дана истаћи нацрт ограниченог

земљишта и списак парцела на видно место на увиђај заинтересованима на 15 дана, и истог дана објавити на уобичајени начин, да је нацрт са списком парцела истакнут заинтересованима на увиђај. Објава извршена на овај начин сматра се као извршено саопштење заинтересованима.

§ 9

Ако се приликом ограничавања комплекса укаже потреба ради арондације и комасације, да се приватно земљиште у комплексе узме, оно ће се узети, а за исто ће се дати сопственику у замену земљиште одговарајуће површине према бонитету. Одузимање оваквог земљишта вршиће се крајем економске године после скинућа усева.

§ 10

На рад комисије за ограничавање из §§ 8 и 9 могу заинтересовани поднети приметбе Врховном поверенику за аграрну реформу у року од 15 дана од дана објављивања по § 8. Врховни повереник за аграрну реформу доноси решење у првом степену, па и у случају ако заинтересовани не поднесу приметбе противу рада и записника комисије за ограничавање.

ГЛАВА V

ДОДЕЉИВАЊЕ ЗЕМЉЕ

§ 11

(¹) За насељавање ће се свакој породици доделити најмање по 5 хектара обрадиве земље.

(²) Земља ће се додељивати: на старешину породице 5 хектара, на сваког ожењеног породичног члана по 4 хектара, на неожењене између 16—21 године по 2 хектара, на неожењене преко 21 године по 3 хектара, и на свако мушко дете испод 16 година, женско неудато, удову члана породице и ђака на школовању по 1 хектар.

(³) Породици, којој се за насељење додели земља неискрчена или земљиште, које се теже приводи култури, може се још до 1/5 повећати насељничко следовање, а породици, која по пријему земље или приликом доселења доведе и донесе са собом потребан интентар за обрађивање земље, може се доделити још до 3 хектара земље.

(⁴) Изузетно од прописа става 1 овог §-а за насељавање у околини градских и привредних средишта или на оним местима, где је спроведено или се спроводи наводњавање, или је земљиште изванредне каквоће и погодно за приносну пољопривреду, може се једној породици доделити мање земље, али не мање од 1/2 редовног следовања.

(⁹) Код земљишта, где су предвиђени мелиорациони радови, може се једној породици доделити земљиште мање од редовног следовања. Ни у овом случају не може се доделити мање од 1/2 редовног следовања. Кад породица обради сво додељено земљиште, може јој се доделити допуна највише до редовног следовања и то само онда, ако за то време, мелиорациони радови нису спроведени.

(¹⁰) Свакој породици може се доделити 10—25 ари земљишта за окућницу, а породици, која има више од 2 ожењена члана, не рачунајући старешину породице, може се доделити и до 50 ари, што ће зависити од расположивог земљишта. У случају, да се породици не додели окућница дужна је да се насели на додељеној радној земљи, ако се друкче не означи у решењу Врховног повереника аграрне реформе.

(¹¹) У циљу арондације могу се породицама додељивати и мање површине оног земљишта, које је искључено од деобе као нобрадиво. Ове површине додељиваће се преко напред означених следовања.

(¹²) Где нема довољно плодне земље, па се мора додељивати и земља слабог бонитета, може се доделити повишица у таквој земљи највише до двоструке површине.

(¹³) Породицама насељеника и месних аграрних интересената, може се, на њихов захтев, доделити и мања површина земље од оне која им припада по закону.

(¹⁴) Приликом додељивања обрађиваног и необрађиваног, бољег и лошијег, утринског земљишта, извршиће се сразмерна подела једног и другог земљишта, но тако, да превелика удаљеност парцела не буде на штету рационалног искоришћавања земље.

(¹⁵) Лицу које је добило земљу као члан породице не може се више посебно додељивати земља.

§ 12

(¹) По додели земље аграрним интересентима Врховни повереник аграрне реформе може породици доделити до 2 хектара за подизање винограда односно воћњака и она је дужна у року од 4 године од дана пријема овога земљишта да исто засади и уредно обрађује. За подизање винограда или воћњака доделиће се земљиште за то погодно.

(²) Ако породица добијено земљиште за виноград односно воћњак у целости не засади у року од 4 године, незасађен део земљишта може јој се одузети одлуком Врховног повереника аграрне реформе.

(³) При додељивању земље Врховни повереник аграрне реформе може аграрним интересентима одмах поред редовног следовања доделити и за пошумљавање потребно земљиште, ако га има погодног за ту сврху. На једну насељеничку поро-

дицу може се доделити за пошумљавање до 1/3 редовног следовања, што ће зависити од површине слободног земљишта и броја породица.

(¹) За пошумљавање издаваће се земљиште — шумско тло непосредно ма за какву другу обраду, а радови на пошумљавању имају се спроводити на начин предвиђен законом о шумама.

(²) Где има могућности може се према предњим ставовима овог §-а доделити земљиште за подизање винограда односно воћњака и пошумљавање и аграрним интересентима, којима је већ додељена земља.

§ 13

(¹) Сиромашним месним аграрним интересентима, који се баве земљорадњом или сеоским занатима, неопходним за сеоско становништво, може се доделити земља у допуну у атару њихове или суседне општине, ако немају довољно сопствене земље, а не желе да се насељавају по § 11.

(²) Нужна допуна у земљи месним аграрним интересентима одредиће се сразмерно према њиховом броју, броју чланова њихових породица, сопственој земљи и површтини расположивог аграрног земљишта за додељивање, али ова допуна са сопственим земљиштем не може бити већа од насељеничког следовања, предвиђеног

у § 11. ни мања од 2 хектара по породици заједно са сопственом земљом.

(³) Оној породици, која нема своје куће, може се доделити земљиште у површини до 25 ари за окућницу.

(⁴) У случајевима где расположиво аграрно земљиште није сразмерно подељено на све месне интересенте, може се извршити нова сразмерна подела према ставу другом овог §-а у року од 3 године од дана ступања на снагу овог Закона.

(⁵) Ако нема расположиве обрадиве земље која би се могла доделити у допуну месним аграрним интересентима, даће им се по § 12 Закона погодна земљиште за подизање винограда и пошумљавање у колико га има у близини.

§ 14

(¹) За подизање угледних добара може се узорним пољопривредницима држављанима Краљевине Југославије додељивати до 60 хектара земље, што ће зависити од природе и квалитета земље, намене добра и стручне и материјалне способности пољопривредника. Првенство на додељивање земље по одредбама овог §-а имају лица са потребним стручним квалификацијама.

(²) Пољопривредник мора подићи угледно добро у року и под условима који ће се одредити у посебном решењу доне-

том на основу начелног одобрења о додељивању земље. Ако исти у остављеном року и под одређеним условима не подигне угледно добро, земља ће му се одузети.

§ 15

По потреби, а од слободног аграрног земљишта може се додељивати земља и појединим аграрним задругама, Савезу аграрних задруга, привредним и другим установама и самоуправним телима са подручја Јужних крајева. За потребе државних власти и установа оставиће се држави нужне површине од слободног аграрног земљишта.

§ 16

(¹) Ко жели населити се у Јужним крајевима по прописима овога закона има поднети:

1. Молбу, којом тражи земљу за насеље;

2. Изјаву, којом се обавезује:

а) да ће се са свима члановима породице, за које тражи земљу за насељавање, населити на додељеној земљи у року од једне године од дана пријема земље, кућу подићи на одређеном месту у року од две године од дана пријема окућнице и земљу уредно обрађивати; и

б) да ће у случају, ако му се додели земља на мелиорационом подручју сноси-

ти све терете, који падну на део мелиораног земљишта, које се њему додели и да ће свој део мелиораног земљишта у целини обрадити најдаљу у року од 3 године од дана насељења.

3. Изјаву, да ли је старешина или ко од чланова породице већ добио и колику површину земље путем аграрне реформе.

(²) Све поменуте изјаве имају се оверити од надлежне општинске власти и уз молбу приложити.

(³) Уз молбу, тако исто има да приложи прописно потврђено уверење надлежне општинске власти, које има да садржи:

а) породично, очево и рођено име старешине и свих чланова породице за које тражи земљу за насеље, и који ће се заиста населити, занимање, пол, година рођења за сваког члана, брачно стање старешине породице и сваког члана појединачно;

б) колику је површину земље и покретности до сада имала та породица у последњих 5 година, где и у којој вредности;

в) да ли је старешина или ко од чланова породице већ добио и колику површину земље путем аграрне реформе; и

г) каквог су владања молилац и чланови за које тражи земљу и да ли је до подношења молбе био ко, колико, за које дело и од које власти осуђиван.

(¹) Лица, која траже земљу за насељење, а живе ван подручја Јужних крајева, и лица која траже земљу за подизање угледних добара, подносиће молбе за доделу земље Министарству пољопривреде, а она лица, која живе на подручју Јужних крајева подносиће молбе Врховном поверенику аграрне реформе у Скопљу.

(²) Лица наведена у §-у 15 подносиће молбе Министру пољопривреде преко Врховног повереника аграрне реформе.

(³) Месни аграрни интересенти који испуњавају услове из овог закона и желе добити земљу по одредби § 13 подносиће молбе Врховном поверенику аграрне реформе уз које имају приложити уверење општинске власти према ставу трећем овог §-а и изјаве, прописане у ставу првом овог §-а, а у тачки 2 под б) и тачки 3.

(⁴) На захтев заинтересованог лица дужне су општинске власти хитно оверити молбе и бесплатно састављати све прилоге и уверења, која се подносе уз молбу по овом §-у.

§ 17

(¹) По молбама за додељивање земље ради насељења, које одговарају условима из § 16 став први, други, трећи и четврти, а подносе их лица која живе ван подручја Јужних крајева, као и по свима молбама за угледна добра по § 14 и по молбама из § 15 доноси начелно решење Министар по-

љопривреде и исто са молбом и свима прилозима упућује Врховном поверенику аграрне реформе ради извршења према програму насељавања. У начелним решењима по молбама из §§ 14 и 15 одредиће се и површина земље.

(²) Врховни повереник аграрне реформе доносиће решења по молбама за доделу земље ради насељења, које подносе породице са подручја Јужних крајева, као и по молбама месних аграрних интересената, који траже земљу по одредби § 13.

§ 18

Решења Врховног повереника аграрне реформе донета на основу начелних решења Министра пољопривреде и решења по молбама за доделу земље из §-а 17 става другог имају да одреде површину земље која припада аграрним интересентима по §§ 11, 12 и 13 као и подручје, односно место у коме се земља има доделити. На основу решења Врховног повереника аграрне реформе надлежно аграрно повереништво извршиће предају земљишта интересенту и о томе му издати привремену потврду са тачним назначењем, које му је земљиште, кад и у којим границама и површини додељено.

§ 19

Насељеници приликом насељења имају следеће повластице:

1. На бесплатан превоз на свима државним железницама и лађама у Краљевини од места досадашњег боравка, односно од границе Краљевине, до станице најближе месту насељења и то: за све чланове породице, стоку, кућевне ствари, пољопривредно оруђе и грађу за подизање кућа и господарских зграда;

2. На бесплатну грађу из државних шума на пању 12 м² за подизање кућа за станове и 12 м² за подизање господарских зграда или на израђену грађу за кровну конструкцију куће за становање по одређеним типовима у размери око 10 : 5 метара са израдом врата и прозора, из државних шумских предузећа и 12 м² на пању из државних шума за господарске зграде.

3. На увоз слободан од царине: покућанства, хаљина, рубља, хране и привредног инвентара (стоке, земљорадничког оруђа, семена, сточне хране и другог) кад се досељавају из иностранства. Увозно царинење ових предмета вршиће царинарнице по званичној дужности и ситничком бележнику, кад се досељеници легитимирају уверењем надлежних органа Министарства пољопривреде да су добили земљу за насељење.

(*) Насељеници са насељењем постају чланови оне општине у коју су се населили. Овим насељеници добијају право на испашу по сеоским односно општинским утринама, као и на службености у сеоским

и општинским, односно државним шумама и друге службености и права која припадају староседеоцима односног или суседног места насељења. Насељеници су дужни као и остали староседеоци вршити плаћања која су с тиме у вези и то: од 1 јануара наредне године по пријему земље.

(*) За насеља, која подижу надлежне државне власти и установе, све потребно градиво превозиће се бесплатно на државним железницама и бродовима.

(*) Кад се укаже потреба Министар војске и морнарице може одобрити сарадњу војске за превоз материјала и изградњу насеља.

(*) Опште управне власти првог степена овлашћене су, да по предлогу Врховног повереника аграрне реформе, утврде (максимирају) цене за превоз свег потребног грађевног материјала од места истоварне станице до места градилишта за изградњу и уређење насеља. Претставници односних општина по распореду општих управних власти првог степена постараће се за превозна сретства уз утврђене цене.

§ 20

(*) Земљишта узета и ограничена за сврхе аграрне реформе ослобођавају се плаћања свих државних непосредних пореза, као и бановинских и општинских приреза и самосталних непосредних поре-

за од дана када је записник ограничења земљишта постао извршан, па до дана доделења истога аграрним интересентима.

(²) На додељено земљиште по §§ 11, 12, 14 и 15 насељеници се ослобођавају плаћања свих државних непосредних пореза за 10 година, а свих бановинских, општинских приреза и самосталних пореза за 5 година.

(³) Ослобођење почиње тећи са даном додељивања земље, а има се рачунати од 1 јануара наредне године.

(⁴) Ратни инвалиди и инвалидске породице, којима се у Јужним крајевима додели или им је већ додељена земља, имају право да се користе одредбама чл. 2 Закона о изменама и допунама Закона о добровољцима од 31 августа 1928 године.

§ 21

(¹) Држављани Краљевине Југославије предвиђени у ставу 4 § 3 могу се по одобрењу Министра пољопривреде користити повластицом из тачке 1, 2 и 3 став 1 § 19, а повластицом сходно ст. 2 и 3 § 20 на предлог Министра пољопривреде по одобрењу Министра финансија.

(²) Ослобођење плаћања пореза и приреза по претходном и овом §-у везано је за земљиште, а има се рачунати од 1 јануара календарске године по реду после оне у којој је поднета молба за ослобођење од

порезе. Ако до 1 јануара није донета одлука у погледу ослобођења, пореске власти не могу вршити принудну наплату пореза све док се не донесе одлука од стране Министра финансија.

§ 22

Додељено земљиште док не пређе у сопственост аграрних интересената не може се делити међу чланове њихових породица.

§ 23

(¹) Насељеник је дужан да се са породицом насели на додељену му земљу за годину дана од дана пријема исте. У противном случају губи право на земљу по овом закону.

(²) Кад се утврди ненаселење, надлежно аграрно повереништво одмах ће о томе известити Врховног повереника аграрне реформе који ће донети одлуку о поништају решења о додели земље. Одлука се има доставити на потпис надлежном општинском суду, где је земља ненасељеном додељена. У погледу доставе и објаве одлуке важе прописи сходно §-у 8 став пети.

(³) По истом поступку има се одузети и припадајућа површина земље од ненасељених чланова насељеничке породице, изузимајући чланове породице, који се налазе на школовању.

(¹) Ако аграрни интересент неће да прими додељену му честиту губи право на насељење и доделу земље по овом закону.

§ 24

(¹) Насељеници су дужни: а) додељено земљиште уредно обрађивати; б) подићи на одређеним окућницама или означеном месту куће у року од 2 године од дана пријема земље и у овима становати; и в) вршити на време отплате примљених позајмица преко Савеза аграрних задруга и испуњавати све обавезе предузете према § 16.

(²) Добијено земљиште несме се давати у закуп или рад на део. Изузетак у обради додељеног земљишта може се учинити само код инвалида неспособних за пољопривредни рад и код породица осталих без радне снаге, али су и они обавезни становати на додељеној им земљи изузев недорасле деце без родитеља.

(³) За ослобођење од личног обрађивања земље доноси одлуку Врховни повереник аграрне реформе.

(⁴) За месне аграрне интересенте важе одредбе из ст. 1 тач. а) и в) и ст. 2 и 3 овог §-а.

(⁵) Насељеник коме држава подигне или додели кућу дужан је у њу се уселити у року који одреди Врховни повереник аграрне реформе, а који не може бити дужи од 6 месеци.

§ 25

(¹) Аграрни интересенти, којима се додели земљиште на мелиорационом подручју, морају исто у целини обрадити у року од 3 године од дана насељења, постају одмах чланови водних задруга и сносити све терете, који падну на њихов део мелиорираног земљишта.

(²) Ако се за извођење мелиорационих радова употреби површина од додељеног земљишта онда се за ту површину аграрним интересентима не мора дати замена у земљи на другом месту.

§ 26

(¹) Земљиште додељено аграрним интересентима, које још није прешло у њихову сопственост одузеће се поред случаја из § 23 и у овим случајевима:

1. ако не поступе по одредбама §§ 24 и 25 или ако поступе противно одредбама § 22;

2. ако се судском пресудом утврди, да је молилац намерно поднео неистинита уверења и податке по § 16;

3. ако се судском пресудом утврди, да је аграрни интересент или који насељени члан његово породице учинио кривично дело предвиђено у Закону о заштити јавне безбедности и поретка у држави или које кривично дело за које је надлежан да суди државни суд за заштиту државе; и

4. ако са породицом напусте земљу и кућу и неповрате се у року од 6 месеци.

(^o) Насељеник, који се са додељене му земље односно из места насељења удаљи дуже од месец дана, дужан је удаљење пријавити општинској власти, која ће о томе водити потребну евиденцију. За оног насељеника, који се огреши о тачку 4 става првог овог §-а, општинска власт ће обавестити надлежно аграрно повереништво ради предузимања даљег законског поступка.

(^o) Решење о одузимању земље аграрним интересентима доноси Врховни повереник аграрне реформе на предлог надлежног аграрног повереништва или по непосредном сазнању.

(^o) У случају смрти аграрног интересента, која би наступила пре но што му је признато право сопствености, у његова ће права ући његови законити наследници из реда насељених чланова породице, а ако ових нема, његова удова из законитог брака, ако је била насељена.

§ 27

(^o) Насељеници, месни аграрни интересенти и установе из § 15 стичу право на сопственост земљишта, које им је додељено за обраду и насељење по овом закону, по истеку 10 година од дана додељивања земље, ако испуне све услове предвиђене

овим законом, а у противном случају примениће се одредбе § 26.

(^o) Они насељеници за које се утврди да су насељени са свима члановима породице на које је додељена земља и да су сву земљу примерно обрадили, подигли кућу и господарске зграде, стичу право на сопственост после 3 године од дана додељивања земље. Исто право стичу и оне установе и аграрни интересенти за које се утврди да су земљу примерно обрадили и потпуно испунили све услове прописане за њих овим законом. Ова одредба важи и за установе и аграрне интересенте, којима је додељена земља по Закону о насељавању Јужних нових крајева од 29 маја 1922 године.

§ 28

(^o) По истеку 10 година од дана предаје земље аграрном интересенту, надлежно аграрно повереништво ће по службеној дужности помоћу службеног операта или увиђаја на лицу места утврдити, да ли је заинтересовани искористио земљиште у сврхе ради којих му је и додељено. О томе ће Аграрно повереништво поднети предлог Врховном поверенику аграрне реформе по коме ће он донети решење и доставити га надлежном Аграрном повереништву. Ако се тим решењем аграрном интересенту призна право сопствености, надлежно Аграрно повереништво на основу

тога решења извадиће му тапију, односно уписаће га као сопственика у земљишним књигама, без наплате таксе.

(^г) За оне аграрне интересенте који желе да се убаштине после истека 3 године од дана доделе земље, обавиће се исти поступак као и у ставу 1 овог параграфа само не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог.

(^д) Месним аграрним интересентима, и ако су испунили услове из § 27 у року од 3 године од ступања на снагу овог закона, не може се признати право сопствености на добијено земљиште пре него што се донесе одлука Врховног повереника аграрне реформе да ли је потребна нова сразмерна подела по ст. 4 § 13.

(^е) Право сопствености по ст. 1 овог §-а ограничено је оптерећењима из § 29 ст. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11. Ова оптерећења имају да се упишу на начин прописан у Закону о тапијама односно у Закону о земљишним књигама.

§ 29

(^а) Решења о стеченом праву сопствености имају гласити на име старешине породице, на кога је гласило решење о додели земље, односно привремена потврда.

(^б) Ако има више претставника лозе, чији заједнички предак није жив, свакоме се у решење уноси део, који му је посеби-

це додељен. Умре ли један претставник лозе његово право сопствености прелази на наследнике по прописима општег грађанског законика.

(^в) На случај деобе чланова породице после издатог решења о сопствености важиће односни прописи грађанског законика.

(^г) Аграрни интересент, кад постане сопственик додељене земље може је отуђити само преко аграрне задруге на чијем се подручју земља налази и то: првенствено аграрним интересентима са подручја општине у којој се земља налази, затим осталим аграрним интересентима, аграрној задрузи и Савезу аграрних задруга.

(^д) Ако понуђену земљу не купе аграрни интересенти, сама аграрна задруга или Савез аграрних задруга у року од 3 месеца од дана када је аграрни интересент понудио земљу на откуп Аграрној задрузи односно Савезу аграрних задруга, сопственик може исту отуђити и другим лицима по одобрењу Врховног повереника аграрне реформе.

(^е) Аграрни интересент кад постане сопственик додељене му земље, може исту задужити само код Привилеговане аграрне и Државне хипотекарне банке, а код других лица може је задужити само уз одобрење Врховног повереника аграрне реформе.

(⁹) Исто ограничење у погледу отуђења и задужења важи и за све доцније сопственике купљеног земљишта од аграрних интересената.

(¹⁰) Оптерећења у корист Савеза аграрних задруга дозвољена су само за она потраживања, која буду постојала на дан стицања права сопствености. Овакве дугове дужан је аграрни интересент да исплати Савезу аграрних задруга односно Аграрној задрузи у року од 6 месеци од дана стицања права сопствености. Савез аграрних задруга, односно Аграрна задруга у споразуму са Савезом аграрних задруга може овај рок продужити још за даљих 6 месеци, но с тим, да за ово време дужник има плаћати камату предвиђену за дугове Привилеговане аграрне банке.

(¹¹) У случају да сопственик оваквог земљишта поступи противно одредбама ст. 4, 5, 6, 7 и 8 овог §-а земља ће му се одузети сходно §-у 26.

(¹²) Аграрни интересент приликом продаје земљишта на које је стекао право сопствености по одредбама овога закона може у продајну цену урачунати и вредност оних објеката, које је добио од државе, али само у висини колико је платио држави.

(¹³) Ограничења из ставова 4, 5, 6, 7, 9 и 10 овога §-а важе за 15 година од дана потврде сопствености првог аграрног интересента на том земљишту.

§ 30

Одредбе ст. 4 и 5 у вези са ст. 11 §-а 29 важе и за купце приватног земљишта, који су се користили повластицом из §-а 20 став други и трећи у вези са §-ом 21. Ова оптерећења уписаће се код тих земљишта на начин одређен у § 28 став четврти.

§ 31

Они насељеници и месни аграрни интересенти, који стекну право својине на додељену им земљу, па исту по § 29 отуђе, немају више права на земљу по прописима овога закона.

§ 32

(¹) Земљиште, које за своје потребе добију држава и самоуправни тела по § 15 прелази у њихову својину без ограничења предвиђених за аграрне интересенте по овом закону.

(²) Ове одредбе важе и за земљишта која су пре ступања на снагу овога закона уступљена држави и самоуправним телима.

§ 33

Пољопривредник, који на додељеној земљи по § 14 овог закона подигне угледно добро, сазида кућу са потребним господарским зградама и испуни обавезе прописане решењем о додели земље сти-

че право сопствености у року који је у решењу о додели земље означен. Ако горње услове испуни раније, стиче раније и право на сопственост али не пре истека 3 године од дана пријема земље, а на начин прописан у § 28 и са ограничењима из ст. 4, 5, 6, 7, 9 и 11 § 29 и § 31. Ово важи и за пољопривреднике који су добили земљу за угледно добро по Закону о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 године.

§ 34

(¹) Ако би бивши притежалац ограниченог земљишта после извршене доделе истога аграрним интересентима доказао право сопствености на ограничено земљиште, оно се неће вратити сопственику него ће му се, кад затражи, дати одговарајућа накнада у земљи.

(²) Спорове по овом §-у решаваће у првом степену Врховни повереник аграрне реформе.

§ 35

(¹) Противу сваке одлуке Врховног повереника аграрне реформе коју он доноси у првом степену, може се изјавити жалба Министру пољопривреде у року од 15 дана од дана доставе. Решење Министра пољопривреде извршно је.

(²) Достава има да се изврши на начин предвиђен у Закону о општем управ-

ном поступку у колико овим Законом није другачије предвиђено.

§ 36

У колико су аграрне власти по овом закону овлашћене да доносе одлуке, оне ће их доносити по закону, а на основу слободне оцене. Противу тих одлука нема места тужби по прописима Закона о Државном савету и Управним судовима.

ГЛАВА VI

АГРАРНЕ ЗАДРУГЕ

§ 37

(¹) Ради економског и културног подизања аграрних интересената осниваће се Аграрне задруге сходно Закону о земљорадничким и занатским задругама од 3 децембра 1898 године које се имају зачланити у Савез аграрних задруга у Скопљу.

(²) Министарство пољопривреде помагаће новчаним сретствима, безкаматним позајмицама и субвенцијама Савез и преко Савеза задруге које су зачлањене у Савез.

(³) Министар пољопривреде вршиће преко својих органа надзор над целокупним радом Савеза аграрних задруга у Скопљу и свих у њему зачлањених задруга, а у погледу бескаматних позајмица

важе прописи Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године бр. 11.600, а стручни преглед бар једанпут годишње. За све послове предвиђене у § 38 закона Министар пољопривреде издаваће наређења и упуства Савезу. Сваку одлуку Савеза која није у духу издатих наређења и упустава, може Министар пољопривреде задржати од извршења. Ако се покаже да Савез не може изводити ове послове или да уопште за то није погодан може Министар пољопривреде ове послове пренети на које друго правно или физичко лице.

(¹) У Савез аграрних задруга могу се зачланити произвођачке, набављачке и друге задруге, које имају стварне везе са аграрним задругама.

(²) У једној управној општини може постојати само једна аграрна задруга. Аграрни интересенти једне општине могу се зачлањавати само у аграрну задругу те општине. У случају да у њиховој општини није основана аграрна задруга, то се они могу зачлањавати само у аграрну задругу најближе општине.

(³) Ако се чланови задруге не сложе о месту где ће бити седиште задруге, одредиће га Министар пољопривреде првенствено у седишту општине, а затим у седишту насеља или у коме другом погодном месту.

(⁴) У року од 3 месеца по ступању на снагу овог закона Министар пољопривреде прописаће једнообразна правила за оснивање Аграрних задруга и њиховог Савеза.

(⁵) Сходно ставу 2 овог параграфа Министар пољопривреде помагаће самонасељенике из става 4 § 3 новчаним сретствима, бескаматним позајмицама и субвенцијама преко њихових задруга. Надзор над овим задругама које су користиле повластице става 2 овог параграфа вршиће Врховни повереник аграрне реформе старајући се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду осигурана.

§ 38

(¹) Ради рационалнијег насељавања Јужних крајева и повећања обрадивог земљишта аграрним интересентима може Министар пољопривреде дати новчана сретства Савезу аграрних задруга у Скопљу и одредити га да врши куповину и продају приватног земљишта.

(²) У циљу комасације и арондације купљеног земљишта, на предлог Врховног повереника аграрне реформе могу се Савезу аграрних задруга уступити потребне површине расположивог аграрног земљишта.

(³) У продајну цену овако комасираног и арондираног земљишта, Савез има

да урачуна куповну цену и све издатке око куповине приватног земљишта, а за аграрно земљиште само учињене издатке око премера и парцелације истога.

(¹) Овлашћује се Министар пољопривреде да пропише Правилник, којим ће регулисати услове куповине и продаје, начин отплате и висину камате.

ГЛАВА VII

САСТАВ ВРХОВНОГ ПОВЕРЕНИШТВА АГРАРНЕ РЕФОРМЕ И АГРАРНИХ ПОВЕРЕНИШТАВА

§ 39

(¹) На челу Врховног повереништва аграрне реформе у Скопљу стоји Врховни повереник аграрне реформе.

(²) За Врховно повереништво аграрне реформе у Скопљу и 12 аграрних повереништава установљених по § 4 утврђује се:

140 места чиновника и службеника попуњених по Закону о чиновницима и 30 места контрактуалних техничких чиновника, сталних техничких дневничара, дневничара - званичника, дневничара - служитеља и дневничара-шофера.

§ 40

За чиновнике и службенике Врховног повереништва аграрне реформе и 12 аграрних повереништава установљавају се ова звања:

Врховни повереник аграрне реформе;
Помоћник Врховног повереника аграрне реформе;

Инспектор;

Саветник;

Секретар;

Виши пристав;

Пристав;

Аграрни референт;

Виши геометар;

Виши ревизор;

Помоћни секретар;

Геометар;

Технички чиновник;

Ревизор;

Главни архивар у Врховном повереништву;

Архивар;

Архивски чиновник;

Аграрни писар;

Приправник;

Званичник;

Служитељ.

§ 41

Звањима, наведеним у §-у 40, а која нису распоређена у глави XIII Закона о чиновницима (§§ 45 став 3 и § 347 став 2 закона о чиновницима) одређују се положајне групе како следи:

IV група 1 степен и III група 2 степен.
Помоћник Врховног повереника аграрне реформе;

IV група 2 степен и IV група 1 степен.
Инспектор;

IV група и V група. Советник (§ 45 став 3 ч. 3.);

VI група. Секретар (§ 45 ст. 3 ч. 3.), аграрни референт, (§ 45 став 2 ч. 3.);

VII група. Виши пристав (§ 45 ст. 3 ч. 3.), помоћни секретар, технички чиновник (§ 45 ст. 2 ч. 3.), помоћни секретар, (§ 45 став 1 ч. 3.);

VIII група. Пристав (§ 45 ст. 3 ч. 3.), помоћни секретар, технички чиновник (§ 45 ст. 2 ч. 3.), помоћни секретар (§ 45 ст. 1 ч. 3.);

IX група. Технички чиновник, (§ 45 ст. 2 ч. 3.), аграрни писар (§ 45 ст. 1 ч. 3.);

X група. Аграрни писар (§ 45 ст. 1 ч. 3.).

§ 42

(¹) До доношења Закона о систематизацији места за све струке државне службе грађанског реда (§ 46 Закона о чиновницима) утврђује се за Врховно повереништво аграрне реформе и 12 аграрних повереништава установљених по § 4 овог закона, следећи број службеничких места, по звањима и њиховим положајним групама, укључивши чиновничке приправнике:

1 Врховни повереник аграрне реформе,

3 помоћника Врховног повереника аграрне реформе,

4 инспектора,

5 саветника,

4 секретара,

6 виших пристава,

8 пристава,

11 аграрних референата,

10 виших геометара,

1 виши ревизор,

12 геометара,

7 помоћних секретара,

13 ревизора,

5 техничких чиновника,

4 писара,

1 главни архивар,

4 архивара,

13 архивских чиновника,

2 приправника (§ 45 став 3 ч. 3.),

2 приправника (§ 45 став 2 ч. 3.),

2 приправника (§ 45 став 1 ч. 3.),

14 званичника,

8 служитеља,

30 контрактуалних чиновника, техничких дневничара, дневничара-званичника, дневничара-служитеља и дневничара-шофера.

§ 43

(¹) У Врховно повереништво аграрне реформе и у аграрна повереништва преузеће се и распоредиће се сви службеници, који се налазе на раду код општинских управних власти по пословима аграрне

реформе у Јужним крајевима. Остала систематизована места попуњаваће Министар пољопривреде постепено, према стварно указаној потреби, новим постављењима службеника по Закону о чиновницима, у колико за то буду осигурани потребни кредити. На ова места могу се поставити и контрактуални чиновници и дневничари.

(²) У недостатку потребног броја службеника по претходном ставу могу се доделити на рад у Врховно повереништво аграрне реформе као и у аграрна повереништва и чиновници, официри и остали службеници других ресора и војске, по споразуму Министра пољопривреде и ресорног Министра, а у сагласности са Претседником Министарског савета, и то првенствено они који су већ радили на пословима аграрне реформе.

ГЛАВА VIII

КАЗНЕНА НАРЕЂЕЊА

§ 44

(¹) Лица, која се не одазову позиву према § 8 ст. 3 и 4 казниће се новчаном казном од 10—1.000 динара, а за случај неисплате новчане казне у остављеном року казниће се затвором од 1—20 дана.

(²) Казну по овом §-у изричу опште управне власти првог степена по пријави аграрних повереништава.

§ 45

Новчане казне иду у корист колонијационог фонда Министарства пољопривреде при Државној хипотекарној банци у Београду.

ГЛАВА IX

МАТЕРИЈАЛНА НАРЕЂЕЊА

§ 46

Сви трошкови око насељавања по овоме закону, падају на терет буџета Министарства пољопривреде.

§ 47

Буџетски кредити одређени за насељавање и насељенике могу се трошити непосредно без јавног надметања сходно чл. 86 Закона о државном рачуноводству.

§ 48

Кредити из буџетских партија, који су одређени за стварање услова за насеља, за подизање и уређење насеља, културно и економско подизање свих аграрних интересената уплаћују се у колонијациони фонд Министарства пољопривреде

при Државној хипотекарној банци у Београду, с тим, да се имају утрошити онако како је у буџетским партијама назначено.

ГЛАВА X

ЗАВРШНА И ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 49

Свима лицима, која су узета из других ресора и родова војске на рад по пословима Закона о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 године и по овом закону, рачунаће се све време, које су провели на овом раду, као да су били на дужности у својој струци, на положају који им одговара.

§ 50

Повластице из § 20 важе и за оне насељенике, који су добили земљу по Закону о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 године.

§ 51

Аграрни интересенти, који су добили земљу по одредбама Закона о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 године не могу добити повећање у земљи по одредбама овога закона у колико није нарочито предвиђено, сем у случајевима предвиђеним у ставу 3, 6 и 8 § 11.

§ 52

Молбе, уверења и сви прилози, који се према § 16 подносе при тражењу земље, као и молбе, којима се тражи бесплатан превоз грађе за подизање зграда и бесплатан подвоз за преселење ослобођене су сваке таксе.

§ 53

(¹) Четници, којима је пре ступања на снагу Закона о добровољцима од 31 августа 1928 године додељена земља за насељавање у Јужним крајевима по досадањем Закону о насељавању, а на основу решења Министарског савета бр. 23470 од 13 септембра 1921 године, а Законом о добровољцима од 31 августа 1928 год. признати су за добровољце, могу да задрже право на примљено следовање од 10 хектара земље. То се следовање неће смањити на добровољачко следовање предвиђено у чл. 3 Закона о добровољцима, али за стицање права сопствености на вишак преко добровољачког следовања важиће и за њих одредбе §§ 27, 28 и 29.

(²) Лице, које је добило земљу као аграрни интересент, не може поред већ добијеног следовања добити као добровољац и добровољачко следовање, али се може на површину добровољачког следовања користити и повластицама које даје Закон о добровољцима од 31 августа 1928 године са изменама и допунама Закона о

добровољцима од 18 септембра 1930 године. У случају да је следовање по овом закону било мање од добровољачког следовања има му се допунити до добровољачког следовања.

§ 54

Одредбе овог закона, које се односе на стицање права сопствености важе за све оне аграрне интересенте који су у Јужним крајевима добили земљу после ослобођења 1912 године од појединих надлежних власти по прописима Закона о насељавању новоослобођених предјела Црне Горе, уредбе о насељавању у новоослобођеним и присаједињеним областима Краљевине Србије од 20 фебруара 1914 године са изменама и допунама од 9 маја 1914 године, као и другим законским и наредбеним прописима, с тим да се отуђење оваквог земљишта не може вршити без одобрења Врховног повереника аграрне реформе у року од 5 година од дана стицања сопствености. Ово ограничење уписане се на начин прописан у закону о тапијама односно у закону о земљишним књигама.

§ 55

По свима недовршеним предметима према Закону о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 године, наставиће се поступак по овом закону.

§ 56

(¹) Сва непокретна имања која су сходно пропису тач. 3 чл. 2 Закона о насељавању Јужних нових крајева од 20 маја 1922 год. употребљена за сврхе аграрне реформе као пуста и трајно напуштена земљишта, ослобађају се терета стављених за обезбеду потраживања бивше Зиратне банке, чије је право прешло на Државну хипотекарну банку.

(²) На захтев Врховног повереништва аграрне реформе у Скопљу скинуће Државна хипотекарна банка са поменутог земљишта у претходном ставу, све терете стављене од бивше Зиратне банке, а потраживања по којима су терети стављени заједно са каматама и трошковима отписаће као неутерива.

(³) Ове одредбе важе и за она пуста и трајно напуштена земљишта, која ће се употребити за аграрне интересенте по прописима овога Закона.

§ 57

(¹) Аграрне заједнице у Јужним крајевима и њихов Савез у Скопљу претварају се у „аграрне задруге“ и „Савез аграрних задруга у Скопљу“ и до краја 1933 године реорганизоваће се по правилима прописаним на основу става 7 § 37 Закона о насељавању Јужних крајева.

(²) Ако наступи немогућност за извршење претварања аграрних заједница у

аграрне задруге путем промене правила примениће се поступак оснивања нове аграрне задруге.*)

§ 58

Овлашћује се Министар пољопривреде да донесе Правилник за извршење овога Закона.

§ 59

(¹) Лица која су у Јужним крајевима подигла куће или дућане на трајно напуштеним плацевима оних који су се иселили у другу државу, постају власници тих плацева с тим, да исте плате сопственицима, ако се јаве са уредним исправама, а по процени вештака које ће одредити надлежна опште управна власт првог степена.

(²) Ако се сопственици тих плацева не налазе у нашој држави, онда садањи држаоци плацева дужни су обратити се надлежној опште управној власти ради утврђивања услова из предњег става, и одређивања вештака, а суму коју ти вештаци одреде, дужни су у року од једне године дана депоновати код надлежне пореске управе, која ће одмах депоновану суму послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна под насловом „Министарство пољопривреде

* Овај пропис према §-у 63 измена и допуна обухватио је измену § 59 Закона о насељавању са његовим изменама и допунама (из §§ 1 и 2) од 5 децембра 1931 год.

— приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима”.

(¹) Ова лица чим положи новац било лично сопственику било пореској управи стичу право да се одмах убаштине.

(²) Ово се не односи на оне плацеве и куће на тим плацевима које су аграрне власти ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима.³⁾

§ 60

За сврхе аграрне реформе неће се узимати она имања која су пре 1919 године била у државини појединих лица, а и данас су у њиховом поседу, но под условом, ако таква лица докажу основ државине исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.

§ 61

Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњен целокупан текст Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са свима његовим измнама и допунама.⁴⁾

¹) § 69 Закона о насељавању од 11 јуна 1931 године, који је у Закону о изменама и допунама добио нови број 59, изостављен је, пошто је садржан у § 62 Закона о изменама и допунама, па су због тога овај и следећи параграфи обележени са одговарајућим бројевима по реду.

²) Одредба овог §-а унета је делом као посебни § 86 попуњеног текста Закона о уређењу аграрних односа у којој се је на исти Закон односила.

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА СУ:

НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
САЗВАНА УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У РЕДОВАН САЗИВ
ЗА 20 ОКТОБАР 1932 ГОДИНЕ НА СВОМ 111 РЕДОВНОМ САСТАНКУ,
ОДРЖАНОМ 14 ЈУНА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ, И

СЕНАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
САЗВАН УКАЗОМ ОД 19 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У РЕДОВАН САЗИВ
ЗА 20 ОКТОБАР 1932 ГОДИНЕ НА СВОМЕ 38 РЕДОВНОМ САСТАНКУ,
ОДРЖАНОМ 20 ЈУНА 1933 ГОД. У БЕОГРАДУ, РЕШИЛИ И ДА СМО
МИ ПОТВРДИЛИ И ПРОГЛАШУЈЕМО:

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о насељавању
Јужних крајева од 11 јуна 1931 год. са његовим
изменама и допунама од 5 децембра 1931 године

који гласи:

II ДЕО

Измене и допуне Закона о насељавању Јужних
крајева од 11 јуна 1931 године са изменама и до-
пунама Закона о насељавању Јужних крајева од 5
децембра 1931 године.

§ 50

У § 2 став 1 тач. 5 мења се и гласи:

„5. Земљишта која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима и под условима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе”.

Став 2 ставља се ван снаге, а став 3 постаје став 2.

§ 51

У § 3 став 2 мења се и гласи:

„(3) Добровољцима ће се додељивати земља по прописима Закона о добровољцима, а на чланове њихових породица ако су земљорадници доделиће им се одговарајући насељенички додаток земље по прописима §§ 11 и 12, а под обавезама и условима Закона, који важе и за остале насељенике. Ово важи и за насељене добровољце земљораднике, који су раније добили земљу у Јужним крајевима, ако има расположиве земље за деобу.”

Додаје се нови став 4 који гласи:

„(4) По овом Закону сматраће се као насељеници и они држављани Краљевине Југославије који су се по ослобођењу доселили у Јужне крајеве и тамо купили или у будуће по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, а под условима које пропише Министар пољопривреде.”

§ 52

У § 10 на крају место тачке ставља се запета (,) и додаје нова реченица „па и у случају ако заинтересовани не поднесу примедбе противу рада и записника комисије за ограничавање”.

§ 53

У § 12 став 1 мења се и гласи:

„По додели земље аграрним интересентима Врховни повереник аграрне реформе може породици доделити до 2 хектара за подизање винограда односно воћњака и она је дужна у року од 4 године од дана пријема овога земљишта да исто засади и уредно обрађује. За подизање винограда или воћњака доделиће се земљиште за то погодно.”

У ставу 2 после речи „за виноград” додаје се „односно воћњак”.

У ставу 5 после речи „винограда” додаје се „односно воћњака”.

§ 54

У § 13 додаје се нови став 5 који гласи:

„(5) Ако нема расположиве обрадиве земље која би се могла доделити у допуну месним аграрним интересентима, даће им се по § 12 Закона погодно земљиште за подизање винограда и пошумљавање у колико га има у близини.”

§ 55

У § 14 став 2 мења се и гласи:

„(2) Пољопривредник мора подићи угледно добро у року и под условима који ће се одредити у посебном решењу донетом на основу начелног одобрења о додељивању земље. Ако исти у остављеном року и под одређеним условима не подигне угледно добро, земља ће му се одузети.”

§ 56

У § 21 став 1 мења се и гласи:

„(1) Држављани Краљевине Југославије предвиђени у ставу 4 § 3 могу се по одобрењу Министра пољопривреде користити повластицом из та-

чке 1, 2 и 3 став 1 § 19, а повластицом сходно ставу 2 и 3 § 20 на предлог Министра пољопривреде по одобрењу Министра финансија."

У ставу 2 на крају после речи „земљиште” ставља се у место тачке запета (,) и додају речи: „а има се рачунати од 1 јануара календарске године по реду после оне у којој је поднета молба за ослобођење од порезе. Ако до 1 јануара није донета одлука у погледу ослобођења, пореске власти не могу вршити принудну наплату пореза све док се не донесе одлука од стране Министра финансија”.

§ 57

Параграф 28 мења се и гласи:

„(1) По истеку 10 година од дана предаје земље аграрном интересенту, надлежно аграрно повереништво ће по службеној дужности помоћу службеног операта или увиђаја на лицу места утврдити, да ли је заинтересовани искористио земљиште у сврхе ради којих му је и додељено. О томе ће Аграрно повереништво поднети предлог Врховном поверенику аграрне реформе по коме ће он донети решење и доставити га надлежном Аграрном повереништву. Ако се тим решењем аграрном интересенту призна право сопствености, надлежно Аграрно повереништво на основу тога решења извадиће му тапију, односно уписаће га као сопственика у земљишним књигама, без наплате таксе.

Умеће се нов став као 2 и гласи:

„(2) За оне аграрне интересенте који желе да се убаштине после истека 3 године од дана доделе земље, обавиће се исти поступак као и у ставу 1 овог параграфа само не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог.”

Став 2 постаје 3, а став 3 постаје став 4.

§ 58

У ставу 6 § 29 реченице које долазе после речи „уз одобрење Врховног повереника аграрне реформе” стављају се ван снаге.

§ 59

У § 37 у ставу првом после речи „у Скопљу” место запете ставља се тачка а ставља се ван снаге реченица „који ће основати по истим начелима.”

Став 3 мења се и гласи:

„(3) Министар пољопривреде вршиће преко својих органа надзор над целокупним радом Савеза аграрних задруга у Скопљу и свих у њему зачлањених задруга, а у погледу бескаматних позајмица важе прописи Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године бр. 11.600, а стручни преглед бар једанпут годишње. За све послове предвиђене у § 38 Закона Министар пољопривреде издаваће наређења и упутства Савезу. Сваку одлуку Савеза која није у духу издатих наређења и упустава, може Министар пољопривреде задржати од извршења. Ако се покаже да Савез не може изводити ове послове или да уопште за то није погодан може Министар пољопривреде ове послове пренети на које друго правно или физичко лице.”

Став 6 мења се и гласи:

„(6) Ако се чланови задруге не сложе о месту где ће бити седиште задруге, одредиће га Министар пољопривреде првенствено у седишту општине, а затим у седишту насеља или у коме другом погодном месту.”

Додаје се нови став 8 који гласи:

„(8) Сходно ставу 2 овог параграфа Министар пољопривреде помагаће само насељенике из става 4 § 3 новчаним сретствима, бескаматним позајмицама и субвенцијама преко њихових задруга. Надзор над овим задругама које су користиле повла-

стице става 2 овог параграфа вршиће Врховни повереник аграрне реформе старајући се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду осигурана."

§ 60

§ 51 укида се.

§ 61

У § 52 који добија нови број 51 на крају у место тачке (.) ставља се запета (.) и додају речи „сем у случајевима предвиђеним у ставу 3, 6 и 8 § 11."

§ 62

Параграфи 53, 54, 55 и 56 добијају нове бројеве 52, 53, 54 и 55, а § 57 ставља се ван снаге и § 58 добија нов број 56.

§ 63

Параграф 59 са његовим допунама из §§ 1 и 2 Закона о измени и допуни Закона о насељавању Јужних крајева од 5 децембра 1931 године мења се и као нови § 57 гласи:

„(1) Аграрне заједнице у Јужним крајевима и њихов Савез у Скопљу претварају се у „аграрне задруге” и „Савез аграрних задруга у Скопљу” и до краја 1933 године реорганизоваће се по правилима прописаним на основу става 7 § 37 Закона о насељавању Јужних крајева.

(2) Ако наступи немогућност за извршење претварања аграрних заједница у аграрне задруге путем промене правила примениће се поступак оснивања нове аграрне задруге."

§ 64

Параграфи 60 и 61 добијају нове бројеве 58 и 59.

§ 65

После § 59 уноси се нови § 60 који гласи:

„(1) Лица која су у Јужним крајевима подигла куће или дућане на трајно напуштеним плацевима оних који су се иселили у другу државу, постају власници тих плацева с тим, да исте плате сопственицима, ако се јаве са уредним исправама, а по процени вештака које ће одредити надлежна опште управна власт првог степена.

(2) Ако се сопственици тих плацева не налазе у нашој држави, онда садањи држаоци плацева дужни су обратити се надлежној опште управној власти ради утврђивања услова из предњег става, и одређивања вештака, а суму коју ти вештаци одреде, дужни су у року од једне године дана депоновати код надлежне пореске управе, која ће одмах депоновану суму послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна под насловом „Министарство пољопривреде — Приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима."

(3) Ова лица чим положи новац било лично сопственику било пореској управи стичу право да се одмах убаштине.

(4) Ово се не односи на оне плацеве и куће на тим плацевима које су аграрне власти ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима."

§ 66

После § 60 уноси се нови § 61 који гласи:

„За сврхе аграрне реформе неће се узимати ова имања која су пре 1919 године била у државини појединих лица, а и данас су у њиховом поседу, но под условом, ако таква лица докажу основ државине исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора."

§ 67

После § 61 уноси се нов параграф 62 који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњен целокупан текст: 1) Закона о уређењу аграрних односа у равнијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и 2) Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са свима њиховим изменама и допунама.“

§ 68

После § 62 уноси се нови § 63 који гласи:

„Овај Закон ступа у живот кад га Крај потпише а добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

24 јуна 1933 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар пољопривреде,
Д-р **Томашевић** с. р.

Видео и ставио Државни печат,
Чувар Државног печата,
Министар правде,

Б. Максимовић с. р.

Претседник Министарског савета,
Д-р **М. Српкић** с. р.

(Следују потписи осталих г. г. Министара)

На основу § 58 Закона о насељавању Јужних крајева прописујем

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЗАКОНА О НАСЕЉАВАЊУ ЈУЖНИХ
КРАЈЕВА ОД 11 ЈУНА 1931 ГОД. СА ЊЕГОВИМ ИЗМЕНАМА
И ДОПУНАМА ОД 24 ЈУНА 1933 ГОД.

Опште одредбе

Члан 1

(§ 1 ст. 1)

Подручје Јужних крајева за које важе одредбе Закона о насељавању обухвата срезове који улазе у састав Аграрних повереништава предвиђених по § 4 тач. 2 Закона.

Члан 2

(§ 1 ст. 2)

(¹) Под насељавањем се не разуме само пресељење земљорадничких породица из ранијег места сталног бављења и његово стално насеље на аграрном земљишту, већ и све оне аграрно-правне и техничко-административне радње, које се односе на припрему земљишта (ограничење, премер, парцелација), његову деобу аграрним интересентима, превоз насељеника и њиховог живог и мртвог инвентара до места новог насељења, материјално помагање насељеника и стварање свих потребних услова за економско-привредно подизање и јачање насељеника и за уређење, подизање и напредак на-

сеља (изградња кућа, бунара, чесама, канала за наводњавање и одређивања места и земљишта за јавне установе, путеве, прогон стоке, испашу и др.).

(²) Насељавање се врши по општем колонизационом плану, а према програму састављеном унапред за сваку наредну буџетску годину, која почиње од 1 априла једне до краја марта наредне године.

(³) Годишњи програм насељавања саставиће свако Аграрно повереништво за своје подручје најдаље до краја јануара сваке године и послати га Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу, које ће на основу посебно састављених програма израдити предлог за општи програм насељавања и најдаље до 1 марта, заједно са целокупним елаборатом, доставити Министарству пољопривреде, које ће према добијеним предлозима и другим подацима, а у сразмери са расположивим буџетским средствима, израдити до почетка буџетске године коначни програм насељавања за односну буџетску годину.

Члан 3

(§ 2 ст. 1 тач. 1)

(¹) Слободним државним земљиштем сматра се свако државно земљиште, које се може употребити за сврхе насељавања по прописима овога и других специјалних Закона.

(²) Ако се укаже потреба, да се узму шумска гла, која су погодна за насељавање, па без обзира да ли су она под ситном или високом шумом, она ће се ограничити, кад се претходно бонитирањем утврди њихова подесност за аграрне сврхе. Једино кад је у питању ограничавање важнијих и већих комплекса шумског земљишта, где су заступљени јачи интереси шумског господарства, а за њихово ограничавање постоји нарочита колонизациона потреба, затражиће се претходно сагласност надлежних шумских власти, па тек кад се она добије,

приступиће се њиховом ограничавању и одвајању за потребе насељавања.

Члан 4

(§ 2 ст. 1 тач. 2)

(¹) Од општинских земаља и утрина употребитиће се за сврхе аграрне реформе оне површине, које се могу привести пољској и шумској култури. Општинама и селима оставиће се за пошумљавање, испашу, прогон и водопој стоке потребне површине од необрадивог утринског земљишта, које су погодне једино за ову сврху и не могу се привести другој привосној култури, као и потребне површине земљишта које би се могло привести таквој култури само са великим трошковима.

(²) На остављену утрину, која ће се одредити према укупном броју домова, рачунајући најмање по 1 хектар на сваки дом, има право заједничког уживања цело село, односно више њих, ако је она остављена општини као заједничка утрина за неколико села. Једном остављена утрина неће се више повећавати и ако би се повећао број домова.

(³) За општинску утрину вароши и варошица, без обзира на број варошких кућа, оставиће се од ограниченог општинског земљишта до 100 хектара, а изузетно и више, ако таквог земљишта преостане после оног, које се као погодан колонизациони објекат буде употребило за сврхе насељавања и деобу месним аграрним интересентима.

(⁴) Земљишта, која су до сада служила за испашу стоке, а подесна су за приносију привредну културу, могу се узети за сврхе аграрне реформе, а у првом реду за доделу сиромашним месним аграрним интересентима.

(⁵) Ако по извршеном ограничавању која општина и село остану без утрине из разлога, што нема за то подесног земљишта, оставиће им се и од земљишта бољег бонитета потребна површина за прогон стоке према просечном броју стоке за последњих пет година. За прогон и при-

лаз појишту у недостатку другог, може се употребити и ограничено обрадиво земљиште. При одређивању оваквог земљишта за прогон стоке мора се обратити пажња: да ширина земљишта, остављеног за прогон и прилаз појишту, буде до 30 метара, и да се код самог појишта одреди потребан простор земљишта, који би био довољан да се на њему може окупити сва сеоска стока.

(*) Где то буде потребно може се за наведене сврхе извршити ново ограничење, ревизија и дефинитивна деоба погодног општинског и сеоског утринског земљишта, а нарочито оног, које је као остављено утринско земљиште обрађено и разираћено, пошто се тиме утврђује, да оно није потребно за утрину, те га надлежне аграрне власти могу као погодан објекат за привредну културу поделити сиромашним аграрним интересентима.

Члан 5

(§ 2 ст. 1 тач. 3)

(¹) За пуста и трајно напуштена земљишта приватних власника и чивчија сматраће се она, која се као таква сматрају по прописима Грађанског законика или Закона о уређењу аграрних односа. Није при томе од утицаја да ли је напуштање односног земљишта извршено иселењем бив. власника или чивчије из државе или њиховим сталним пресељењем у које друго место у држави.

(²) Правопријемник бив. сопственика, који хоће да утврди какво било право на пусто и трајно напуштено земљиште, мора о томе поднети пуноважне законске доказе. Вредност доказаних сретстава (јавних и приватних исправа) провериће за сваки посебан случај надлежне аграрне власти према односним законским и наредбеним прописима.

Члан 6

(§ 2 ст. 1 тач. 4)

(¹) Одметничким имањем сматра се оно, које је сопственик одметањем од власти напустио и на исто се није вратио у остављеном року. Одметником се сматра сваки онај кога је надлежна опште управна власт огласила за одметника по прописима Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

(²) Одметничко непокретно имање употребиће се за сврхе насељавања и то: у целини ако је за одметника оглашен старешина породице или за друге, док ће се, ако је за одметника оглашен који члан породице или задруге, за насељавање употребити онај део непокретног имања, који према броју чланова односно задругара пада сразмерно на оглашенога одметника.

(³) Ако се одметничко имање ограничи и употреби за насељавање у целини онда се осталим члановима одметникове породице или задруге може дати у замену на другом месту одговарајућа површина земље. При додели земље у замену неће се узимати у обзир вредност зграда, које су се налазиле на одметничком земљишту.

Члан 7

(§ 2 ст. 1 тач. 5)

Земљишта, која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе, употребиће се за насељавање или додељивање аграрним интересентима по одредбама Закона о насељавању, а под условима који су предвиђени односним прописима поменутих Закона.

Члан 8

§ 3)

(¹) За сиромашне држављане који се баве земљорадњом, сматрају се она лица, којима је земљорадња главно занимање, а немају ни мало своје земље нити других материјалних сретстава за живот или ако имају нешто земље она је слабог бовитета, мања од половине законом предвиђеног насељеничког следовања и према броју чланова породице недовољна за опстанак односне земљорадничке породице (ст. 1 § 3).

(²) Поред земљорадника могу по истом законском пропису (ст. 1 § 3) добити земљу и аграрни интересенти, који се баве сеоским занатима неопходним за сеоско становништво (опанчарски, кројачко-терзијски, коларски, поткивачки, ковачки, зидарски, качарски и др.), као и ситним варошким занатима, који су у потпуном опадању, па је због тога угрожен економски опстанак породице оног занатлије који се бави таквим занатом. Који ће се све занати уврстити у ситне варошке занате у потпуном опадању цениће надлежне власти које по закону доносе решења о додели земље, а на основу података, прибављених од надлежних занатлијско-трговачких комора које се налазе у центрима односних бановина или по потреби и у спорним случајевима на основу тумачења, датих од Министарства трговине и индустрије.

(³) Под личним обрађивањем земље са породицом (ст. 1 § 3) треба разумети физички рад чланова породице на обради земље или обрађивање у својој режији. Обрађивање земље на други начин може се дозволити привремено и изузетно само у случајевима кад је старшина или који члан његове породице привремено отсутан — удаљен од земље (ради зараде или које друге неодложне службе — отслужење обавезног рока у војсци и др.) или је болешћу за извесно време спречен да земљу лично обрађује. За привремено ослобођење од

личног обрађивања земље мора се претходно преко надлежног Аграрног повереништа затражити одобрење Врховног повереника аграрне реформе (ст. 3 § 24 Закона).

(⁴) За додељивање земље добровољцима (ст. 2 § 3) важе прописи Закона о добровољцима и Правилника за извршење тога Закона, док за додељивање земље члановима породица добровољаца-земљорадника, а преко законом утврђене добровољачке компетенције земље, важе прописи §§ 11 и 12 Закона о насељавању са његовим изменама и допунама, као и одредбе овог Правилника (чл. 13).

(⁵) Нижи су државни службеници (ст. 3 § 3) редови и подофицири граничне групе и жандармерије, званичници финансијске контроле и привремени чувари државних шума. Овакви државни службеници могу добити земљу у одређеном граничном појасу за насељење својих породица, те су према томе по закону обавезни, да на добијеној земљи наседе у законом року (ст. 1 § 23) чланове породице, куће подигну у том појасу и одговоре свима другим законским обавезама. Премештајем службеника ван граничног појаса не престаје његово право на добијену земљу ако његова породица остане на земљи и настави њено обрађивање.

(⁶) Право на добијање земље у граничном појасу у дубини 15 километара од граничне линије није ускраћено ни пензионисаним нижим или без своје кривице отпуштеним државним службеницима, који су пре пензионисања или отпуштања служили у односном граничном појасу, но под условом, да се и они са породицама морају населити на додељеној земљи. Привремени жандарми, војници граничне групе и службеници финансијске контроле могу под општим законским условима добити земљу за насељење њихових породица и ван граничног појаса. За њих, док су у привременој државној служби није обавезно лично

насељење, али престанком њихове службе престаје и њихово право ослобођења од личног насељења.

(¹) Насељеничке повластице из ст. 1 тач. 1, 2 и 3 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 Закона уживаће на сву купљену земљу и они Југословенски држављани који су по ослобођењу од 1912 године у Јужним крајевима купили или по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, без обзира да ли стално живе или не на купљеној земљи.

Члан 9 (§ 5)

(¹) Чланство у Саветодавном одбору за насељавање, у колико се односи на ресор Министарства пољопривреде, везано је делом за положај (Помоћник Министра, Врховни повереник аграрне реформе у Скопљу, Шеф отсека за насељавање), а делом, на случај потребе, и за одређивање других лица по нахођењу Министра пољопривреде.

(²) За чланове Саветодавног одбора из других Министарстава могу се узети исти претставници, који су већ одређени за чланове Саветодавног одбора по чл. 8 Закона о добровољцима, а из Министарства грађевина и Министарства финансија претставници, које одреде надлежни Министри.

(³) У случају отсућности кога члана Саветодавног одбора из ресора Министарства пољопривреде одредиће му заменика Претседник одбора. У отсућности Врховног повереника аграрне реформе заступаће га његов помоћник или чиновник кога он одреди. Чланови Саветодавног одбора биће благовремено обавештени о дану сазива седнице и дневном реду.

Члан 10 (§ 6)

(¹) Годишњи план за насељавање (ст. 2 § 6), који сваке године подноси Врховни повереник

аграрне реформе, има се претходно претрести у Саветодавном одбору. План за насељавање има да садржи ове главне одредбе: 1) кратак преглед свих раније завршених радова на извођењу колонизације; 2) детаљан рад насељавања у последњој години и његов резултат у односу према одобреном годишњем плану за претпоследњу годину; и 3) детаљно образложен план рада за дотичну годину.

(²) У плану рада за односну годину детаљно ће се изложити: а) општа ситуација насељавања за целу подручну територију Врховног повереништва аграрне реформе; б) посебна ситуација појединих подручја сваког Аграрног повереништва; в) општи програм и циљ насељавања који се има постићи на целој подручној територији према буџетским и другим приликама и могућностима; г) распоред рада и његово извођење за поједине радне групе месеца у односној буџетској години; и д) потребни предлози у циљу бржег и лакшег извођења одобреног годишњег плана за насељавање.

(³) У извршењу задатка, који му је одређен по § 6 Закона Саветодавни одбор за насељавање водиће сву администрацију путем Министарства пољопривреде.

Члан 11 (§§ 7 и 8)

(¹) Поступку издвајања и ограничења земљишта за потребе насељавања, које врше комисије за ограничавање по одредби § 8 Закона, претходи поступак аграрних власти у прикупљању општих података о површинама земљишта из § 2 Закона, које се може употребити за насељавање. Односни подаци прибавиће се од надлежних општинских и других власти и установа посредним или непосредним сазнањем и сваким другим погодним начином.

(²) На основу прикупљених података аграрне власти цениће, које се земљиште према своме при-

вредном, економском и приватно-правном својству може узети за аграрне сврхе, па ће према томе чинити сходне предлоге Врховном поверенику аграрне реформе, да одреди комисију за ограничавање односног земљишта. Предлог за одређивање комисије мора бити довољно образложен и заснован на прикупљеним и претходно тачно провереним подацима, како се не би одређивањем комисије узалуд губило ни у времену ни у материјалним издацима, које повлачи за државну касу сваки излазак и бављење комисије на терену приликом рада на ограничавању.

(²) У састав комисије за ограничавања одређиће се стручни референти (тач. 4 ст. 1 § 8) само у оним случајевима, кад се према природи и врсти земљишта за њихову стручну сарадњу укаже за то нарочита потреба, а кад таква потреба постоји цениће од случаја до случаја Врховни повереник аграрне реформе приликом одређивања комисије за ограничавање (ст. 4 § 8).

(³) Раду комисије за ограничавање по позиву председника комисије присуствоваће увек председник, односно кмет или одборник надлежне општине или села, који као присутник потписује комисијски записник о извршеном ограничењу (ст. 3 § 8). На случај да се позвани часник надлежне општине или села не одазове позиву председника комисије за ограничавање онда ће он поступити по пропису ст. 4 § 8 Закона, а Врховни повереник аграрне реформе предузеће противу односног лица поступак у смислу одредбе § 44 Закона.

(⁴) Скица омеђавања — ограничења и списак парцела морају садржати све стварне податке о поседовном стању свих парцела, које се налазе у ограниченом комплексу, а у складу са подацима пореског катастарског оператa.

Члан 12

(§§ 8 и 9)

(¹) У комисије за ограничавање, састављене према прописима ст. 1—4 § 8 Закона, Врховни повереник аграрне реформе одређиваће за прет-

седнике комисија оне чиновнике, који су добро упознати са свима административно-правним и аграрним прописима и који су по општој спреми и искуству најпогоднији за послове ограничавања.

(²) Рад на ограничавању земљишта за насељавање комисија ће вршити са највећом пажњом, умешношћу и савесношћу. Сви подаци, добијени од претставника месних власти и заинтересованих лица и прибављени правни докази о праву својине, морају се пажљиво и свестрано проценити, придржавајући се при томе законских и наредбених прописа. По овако прикупљеним подацима комисија за ограничавање ће саставити записник ограничавања, коме ће прикључити израђени нацрт (скицу) ограниченог земљишта са списком парцела (ст. 5 § 8) и затим изложити своје мишљење.

(³) У комисијски записник мора се тачно и прегледно означити: а) које се земљиште, у којој површини, каквог бонитета и са којих законских основа ограничава за потребе насељавања; б) које се земљиште и у којој површини оставља за потребе дотичних општина или села; и в) које ће се земљиште, у којој површини, каквог бонитета и на коме месту дати у замену приватним сопственицима (§ 9).

(⁴) Из комисијског записника мора се јасно и прегледно видети цео обављени рад комисије на ограничавању и на који је начин комисија установила све појављене имовинско-правне и друге односе на ограниченом комплексу земљишта. Скица (нацрт) ограниченог земљишта, приложена уз комисијски записник, мора тако исто бити јасна и прегледна са тачно обележеним границама ограниченог комплекса; са детаљно уписаним парцелама приватних притежалаца, које су ушле у ограничени комплекс; са приближно означеном површином целог комплекса и појединих обухваћених парцела; и са површином и границама земљишта које се оставља за потребе општина или села или даје појединцима у замену или допуну.

(¹) За сваку површину земље, коју би из комплекса требало излучити, комисија ће у записнику ограничења увек дати образложење (мишљење), да ли би исту требало изоставити и по коме основу, односно да ли по праву доказане сопствености или из разлога опште комуналне и сеоске потребе, јавног и народног добра, неупотребљивости за сврхе аграрне реформе или којих других довољно оправданих разлога и потреба.

(²) Записник ограничења саставиће се у два равногласна примерка са свима потребним прилозима, па ће скицу и списак парцела предати на реверс надлежном општинском суду ради обзнане (ст. 5 § 8), са напоменом, да је општински суд обавезан да скицу са списком парцела обзнани истог дана по пријему.

(³) Ако на ограниченом земљишту постоје напуштене куће и остале господарске зграде предаће их претседник комисије на чување надлежном општинском суду, о чему ће издати потребну потврду. Предају објеката извршити истовремено са предајом скице и списка парцела ограниченог земљишта ради обзнане. У записнику ограничења имају се навести и сви објекти који се налазе на ограниченом земљишту.

Члан 13 (§ 10)

(¹) На рад комисије за ограничавање могу заинтересовани у законом року од 15 дана од првог дана обзнане скице и списка парцела ограниченог земљишта (§ 10) поднети приметбе Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу преко надлежног аграрног повереништва. На ово право стављања примедба на рад комисије за ограничење упозориће се заинтересовани приликом предаје нацрта и списка парцела ради обзнане. Истом приликом скренуће се пажња заинтересованима, да се остављени закони рок не може продужити одлуком аграрне власти.

(²) По истеку рока за подношење примедба надлежно аграрно повереништво ће сачекати још осам дана, па затим по приспелим приметбама констатовати благовременост, односно, ако истих није било у законом року, констатовати такву чињеницу, па један примерак записника са односним актима и прилозима доставити са потребним образложењем Врховном поверенику аграрне реформе ради доношења првостепеног решења.

(³) Врховни повереник по сваком примљеном записнику ограничења, има без обзира да ли су или нису на рад комисије стављане приметбе заинтересованих у законом року, донети своје решење у првом степену и у потребном броју примерака доставити га надлежном аграрном повереништву ради предаје заинтересованима и здружења једног примерка решења са записником ограничења, који се налази у аграрном повереништву.

(⁴) Противу решења које у меритуму доноси Врховни повереник у првом степену допуштено је заинтересованима право жалбе (§ 35) у року од 15 дана од дана доставе првостепеног решења. Жалба се подноси Министру пољопривреде преко надлежног аграрног повереништва, које исту доставља за Министарство преко Врховног повереника аграрне реформе, противу чијег је решења жалба управљена.

Члан 14 (§ 11)

(¹) За насељаване се могу употребити само земљишта, која су извршеним ограничењем или којим другим законским поступком стављена дефинитивно на располагање аграрним властима. Обрадиво земљиште, које се разрадом може привести приносној култури, делиће се за насељаване само оним породицама, које испуњавају потребне законске услове (§ 3) и којима су за доделу земље издата решења предвиђена у §§ 17 и 18 Закона.

Додела земље за насељавање везана је искључиво за породице, па су према томе искључени од добијања земље поједини чланови породице и лица без породице (самци).

(²) Додељена земља припада целој породици, а њен старешина је само носилац привремене потврде о додели земље и нема право да са земље искључи кога члана породице, нити члан породице да се одели и узме на њега припадајући део земље (§ 22).

(³) Земља која се додељује на децу која су на школовању даје се породици да јој омогући да их изведе на пут, па се према томе под школовањем деце, без обзира на пол, подразумева уопште школовање ма које врсте, односно изучавање разних наука и заната. Право на земљу имају деца од почетка школовања, па до навршених 27 година, а на занату док исти изучавају као занатлијски ученици. Право на земљу не припада породицама за децу, која су на школовању, а исто није склопано са материјалним издацима породице (Војна академија, Подофицирска школа и др.). Земља додељена породици за чланове који су на школовању, неће се више од ње одузимати, већ остаје у државини, односно својини насељене породице.

(⁴) Повећање до 1/5 насељеничке компетенције на добијену крчевну или земљиште, које се теже приводи култури, те је за његову обраду потребно више физичког напора и материјалних издатака, даваће се насељеничкој породици само онда, кад надлежна аграрна власт преко пољопривредног стручњака утврди да постоји разлог за такво повећање (ст. 3 § 11) и кад за исто има могућности, што ће од случаја до случаја имати да цени надлежна аграрна власт с обзиром на површине расположивог аграрног земљишта, бонитет додељеног неискрченог земљишта и прилике и услове под којим се оно може претворити у обрадиво земљиште са приносном културом.

(⁵) Додатак на инвентар (ст. 3) даће се насељеничкој породици ако је она исти донела или собом довела одмах по пријему земље или приликом насељења или га је набавила до истека законом предвиђеног рока за насељење (ст. 1 § 23). Колико ће се повећање земље на живи и мртви инвентар доделити једној насељеничкој породици у површини до 3 хектара цениће од случаја на случај првостепена аграрна власт према величини живог и мртвог инвентара потребног за уредно и успешно обрађивање добијене земље као и према површини расположиве земље, која се може за ту сврху употребити. Насељена породица, која добије додатак у земљи на инвентар, не сме исти ни бројно ни квалитативно смањивати већ га има стално у истом или повећаном броју и вредности одржавати на лицу места за све време док додељена земља и добијени додатак на инвентар не пређе у њену сопственост.

(⁶) Смањење насељеничке компетенције земље (ст. 4) до 1/2 редовног следовања извршиће се кад надлежна аграрна власт несумњиво утврди, да се додељено земљиште налази у околини градских и привредних средишта, у близини вароши и на оним местима, где је земља изванредног бонитета и погодна за приносну пољопривреду или друго искоришћавање. За ближу околину градских и привредних центара сматра се она на растојању до 5 километара, а за даљу до 10 км., рачунајући од границе ужег грађевинског реона у ваздушној линији. Ово смањење извршиће се сразмерно удаљености и бонитета земљишта.

(⁷) Слєдовање се може умањити до 1/2 не само где је извршено наводњавање и исушивање (мелиорација), већ и тамо, где су такви радови у току. Главни је при томе, да одређена површина следовања буде довољна да насељеничкој породици осигура потребан економски опстанак и развијање (ст. 5).

(⁸) При додељивању земље за насељавање обратиће се нарочита пажња, да се за окућнице

одреди земљиште, које одговара потребним климатским и другим условима. Ако за то нема погодног земљишта онда ће се дозволити насељеној породици, да кућу подигне на додељеној радној земљи, која се у томе случају може повећати за онолику површину земље, која породици припада за окућницу (ст. 6).

(⁹) Мање од предвиђеног законског следовања може се аграрном интересенту доделити на његов захтев (ст. 9) само онда, ако је по оцени надлежне аграрне власти учињени писмени захтев (изјава — обавеза) стварно оправдан.

(¹⁰) При деоби обрађиваног и необрађиваног, бољег и лошијег, утринског земљишта (ст. 10) има се нарочито настати, да сразмерна подела једног и другог земљишта не створи превелику удаљеност парцела на штету рационалног искоришћавања земље. За утврђивање превелике удаљености парцела не може се поставити прецизна норма, већ се има од случаја до случаја стручно ценити, да ли постоји или не таква превелика и штетна удаљеност с обзиром на природу земљишта, проходност и приступачност, комуникационе везе, месне и друге прилике.

Члан 15

(§ 12)

(¹) Земљиште за подизање винограда, односно воћњака (ст. 1 и 2) даваће Врховни повереник аграрне реформе првенствено напреднијим породицама аграрних интересената и породицама са јачом радном снагом, које додељено земљиште уредно обрађују, а могу испунити примљене законске обавезе за обраду таквог земљишта.

(²) За пошумљавање одређиваће се погоднио земљиште истовремено са додељивањем другог обрадивог земљишта. Ова одредба важи само за нове аграрне интересенте којима се земља има тек доделити, док се за аграрне интересенте, који су

раније земљом подмирени, може за подизање винограда односно воћњака и за пошумљавање доделити погоднио земљиште без обзира на време кад им је земља додељена, ако само за то постоји потреба и ако за ту сврху има још слободног аграрног земљишта за деобу.

(³) При додељивању земље за подизање винограда, воћњака и пошумљавање обратиће се што већа пажња на услове, који су предвиђени прописима односних закона и упуштава издатих од надлежних власти у циљу подизања ових култура, па се и за уредно обрађивање винограда мора узети као мерило само оно обрађивање које одговара односним прописима за подизање и унапређење виноградарства.

Члан 16.

(§ 13)

(¹) Сиромашним месним аграрним интересентима, који имају по Закону услове за добијање земље за насељење или у допуну, даваће се земља једновремено са насељеницима од слободних комплекса за деобу. Земљом првенствено подмирити оне земљораднике, који су најсиромашнији и у земљи најоскуднији (ст. 1).

(²) Ако који од месних аграрних интересената, који има по закону право на земљу, држи какво земљиште, које би се по § 2 Закона могло употребити за сврхе насељавања, оно му се по извршеном ограничењу може оставити као допуна у одговарајућој површини.

(³) Породици, која нема кућу, поред земље у допуну може се доделити и до 25 ари за поткућницу (ст. 3) на погодном аграрном земљишту, које одреди надлежна аграрна власт. Ако има више таквих породица из једног или више оближњих села, поткућнице се могу одредити на једном месту да би се постигло потребно груписање кућа.

(*) За месне аграрне интересенте, који су добили земљу у допуну на комплексима где се има извршити нова сразмерна подела (ст. 4) рок за стицање права сопствености (§ 28) почиње тећи од дана извршене сразмерне поделе. Код новог додељивања земље у допуну има се ради одређивања кључа урачунати у сопствену земљу и земљиште, које су месни аграрни интересенти добили или добију по признатом чивчијском или обрађивачком праву.

(*) У оним местима где нема расположиве обрадиве земље (ст. 5) може се доделити месним аграрним интересентима земљиште погодно за подизање винограда, воћњака и пошумљавање према пропису § 12 Закона.

Члан 17

(§ 14)

(*) Узорним пољопривредницима сматрају се они који су се видно истакли својим вишегодишњим практичним и стручним радом на пољопривреди, а од њих првенствено они који од школских квалификација имају најмање бар свршену нижу пољопривредну школу. Оваквим узорним пољопривредницима за подизање угледних добара може се онде где то изискују нарочити социјално-економски разлози и где има слободног аграрног земљишта, доделити потребна површина земље до 60 хектара, што ће зависити од природе и квалитета земље, врсте и намене добра, материјалне и стручне способности пољопривредника.

(*) Начелне одлуке за доделу земље узорним пољопривредницима доносиће Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17) на основу образложеног предлога Врховног повереништва аграрне реформе. Пре него што учини предлог за доделу земље по свакој молби узорног пољопривредника Врховно повереништво ће прибавити од заинтересованог све потребне податке и доказе из којих се

несумњиво утврђује, да подносилац молбе испуњава све услове који су законом предвиђени за добијање земље ради подизања угледног добра. У сваком предлогу изложиће се тачно разлози са којих треба односно молбу повољно решити, колику површину земље треба молиоцу доделити и за какво угледно добро, на коме месту, од кога слободног аграрног земљишта и да ли према намени добра постоји стварна потреба за подизање угледног добра.

(*) На основу начелног решења о додели земље угледном пољопривреднику Врховни повереник аграрне реформе донеће коначно решење, у коме ће одредити рок и услове под којима је пољопривредник дужан подићи угледно добро. Исто тако тим решењем предвидеће на који ће се начин и од којих надлежних органа власти вршити стално потребан надзор над пољопривредником, да ли и у колико испуњава постављене и примљене услове за подизање угледног добра.

(*) Ако се пољопривредник огрешо о услове, који су му прописани коначним решењем о додели земље за подизање угледног добра, Врховни повереник донеће првостепену одлуку о одузимању додељене земље. У одлуци се има прегледно истаћи са којих се законских разлога земља одузима, као и за које би се сврхе одузета земља имала и којим делом употребити, као и да ли би заинтересованоме, ако је делимично испунио прописане услове и у томе циљу уложио извесне инвестиције, требало и који део од додељеног земљишта оставити као аграрном интересенту и под којим законским условима и обавезама.

Члан 18

(§ 15)

(*) Установама (правним лицима), наведеним у § 15 Закона, може се, ако има слободног аграрног земљишта, доделити према доказаној потреби извесна површина земље. У молбама за доделу

земље установе морају тачно назначити за коју се сврху земља тражи и поднети детаљан програм рада. Ако добијено земљиште не буде употребљено за намењену него коју другу сврху оно ће се одузети и више се друго земљиште таквој установи не може додељивати.

(²) Начелна решења о додели земље установама доноси Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17) на образложени предлог Врховног повереништва аграрне реформе, а првостепену одлуку о одузимању додељеног земљишта доноси Врховни повереник аграрне реформе.

(³) Установе не могу пре донетог начелног и коначног решења за доделу земље заузимати и користити ма и најмање површине слободног аграрног земљишта нити на њему подизати извесне објекте. Ако противно ураде прогласиће се такво заузеће ништавним и одбиће се свака накнадна молба о тражењу таквог земљишта. Неће се тако исто спроводити никакав поступак код аграрних власти по тражењу установа да им се, макар и са престанком приватних власника, уступи на употребу приватно земљиште под условом, да се за исто уступи приватном власнику одговарајућа површина у замену од слободног аграрног земљишта на коме другом месту, ако за то претходно није прибављено одобрење надлежне аграрне власти, већ се у таквим случајевима имају односне установе упутити на куповину потребног земљишта или на поступак по Закону о експропријацији приватног земљишта.

(⁴) Уопште при додељивању земље за потребе појединих установа надлежне аграрне власти морају обратити нарочиту пажњу при оцени такве стварне потребе, имајући у виду потребу, да се слободно аграрно земљиште има у првом реду употребити за подмирење сиромашних аграрних интересената, који немају уопште или немају довољно сопствене земље, која би им осигурала потребан минимум за егзистенцију.

(⁵) Земљиште, додељено појединим установама, има се у случају престанка потребе због које је додељено, преузети од надлежних аграрних власти и употребити за друге сврхе аграрне реформе, сматрајући при томе, да је исто, а пре стицања права сопствености, било само привремено додељено на искоришћавање односном правном лицу (установи).

Члан 19

(§ 16)

(¹) У прописима §§ 3, 13 и 16 Закона лимитивно су побројани сви услови под којима се може добити земља за насељавање или у допуну. Поступак аграрних интересената при тражењу земље довољно је прописан да би се избегле све нејасности и неједнака тумачења. Првостепена аграрна власт по пријему сваке молбе аграрног интересента за доделу земље па било да она по истој чини предлог за доношење начелног решења (ст. 1 § 17) било да сама доноси такво решење (ст. 2 § 17), обратиће нарочиту пажњу, да молба буде снабдевена свима подацима и доказима, које предвиђају односни законски прописи (§§ 3, 13 и 16).

(²) Ако од доношења коначног решења до доделе земље, која се врши према утврђеном хронолошком реду, протекне више времена, а најмање годину дана, Врховно повереништво аграрне реформе затражиће преко надлежне општинске или других власти проверу — обнору података и доказа, који су уз молбу приложени. Ово је потребно с обзиром на измене, које су за протекло време могле наступити код породичног стања моллиоца (умро неко од пријављених чланова породице, одустао од насеља, одао се другом занимању или се рођењем и женидбом повећало бројно стање породице).

(³) Под земљом, добијеном путем аграрне реформе (тач. 3 ст. 1), не треба разумети само добијену земљу за насељавање по одредбама Закона о насељавању, већ и земљу коју су по прописима

осталих аграрних закона добиле разне категорије аграрних интересената (добровољци, месни аграрни интересенти, чивчије, кметови, колонати и остали њима слични аграрни интересенти). Податке о земљи добијеној путем аграрне реформе (тач. в) ст. 3) надлежни општински суд унеће у издато молночево уверење на основу молночеве изјаве дате према тач. 3 ст. 1 § 16, као и на основу непосредног сазнања и других прикупљених података.

(⁴) Молбе за доделу земље неће се узимати у поступак ако се претходно утврди, да су подносиоци судском пресудом осуђивани за кривична дела, која поред казне повлаче и губитак грађанске части (тач. г) ст. 3 § 16 у вези са тач. 3 ст. 1 § 26 Закона о насељавању). Ако су молиоци затражили земљу по добровољачком праву и основу за њих важе односни прописи Закона о добровољцима.

(⁵) Ослобођење плаћања таксе (ст. 7) важи само за оне прилоге и молбе, које се подnose по прописима §§ 12, 13, 16, 27 и 52 Закона, а све остале молбе, пожурнице, уверења и прилози, у колико се на њих не односи ослобођење предвиђено у § 52 Закона, подлежу плаћању таксе.

Члан 20 (§ 17)

Подручје Јужних крајева (§ 17) обухвата територију срезова наведених у § 4 Закона, па ће се према њој одређивати и питање надлежности за доношење начелних решења о додели земље (ст. 1 и 2 § 17). За становнике ове територије сматрају се према томе сви они, који су чланови било које општине на подручју Јужних крајева.

Члан 21 (§ 18)

(¹) Кад Врховни повереник аграрне реформе донесе коначно решење о додели земље аграрном интересенту и кад оно хронолошки дође на ред

да се реализује, доставиће га оном аграрном повереништву на чијој ће се територији према колонијационом плану вршити додела земље за односну економску годину. Надлежно аграрно повереништво ће по донетом коначном решењу извршити доделу и предају земље аграрном интересенту и о томе му издати привремену потврду.

(²) Привремена потврда израдиће се на полу табака у три примерка од којих се један предаје аграрном интересенту на реверс, други примерак доставља се општинском суду у чијем се атару земља додељује, а трећи примерак здружиће се са предметом о додели земље, који се држи у евиденцији код аграрног повереништва. На полеђини потврде, која се предаје аграрном интересенту и општинском суду израдиће се скица појединих додељених парцела са ознаком њиховог броја, површине, границе и граничара. Реверс о пријему потврде предате аграрном интересенту биће на полеђини потврде која се здружије са предметом о додели земље.

(³) Привремена потврда издаје се по службеној дужности без наплате таксе, што ће се назначити на потврди с позивом на пропис § 53 Закона и ст. 5 чл. 18 овог Правилника. У случају, да аграрни интересент изгуби примљену потврду, затражиће од надлежног аграрног повереништва писменом претставком издавање преписа потврде и оно ће му исту издати по наплати таксе из Т.бр. 42 и 43 Закона о таксама.

Члан 22 (§ 19)

(¹) Бесплатан превоз насељеника, њиховог инвентара и др. (тач. 1 ст. 1 § 19) врши се по прописима Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/VI-в/31, који је обнародован у „Службеним новинама” бр. 134 од 17 јуна 1931 године. Овом повластицом могу се користити насељеници у времену које тече од дана доделе земље, па за

годину дана која им је остављена као законски рок за насељење на добијеној земљи.

(*) За бесплатан превоз добровољаца важе прописи Правилника Министарства пољопривреде бр. 8850/VI-6 од 11 фебруара 1931 године и Правилника Министарства саобраћаја М.С.бр. 1340/30 (чл. 6 Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/31).

(*) Грађу из државних шума добиће бесплатно они насељеници, који нису исту раније добили ни непосредно од Министарства шума и рудника ни преко Савеза аграрних задруга (заједница), односно месних аграрних задруга (заједница). При тражењу грађе заинтересовани мора поднети: уверење надлежне општинске власти у којој је земљу добио, да на добијеној земљи и у њеној близини, односно у истој или суседној општини, нема сопствене куће и господарских зграда; и уверење надлежног аграрног повереништва, да је добио земљу за насељење у односној општини и да приликом доделе земље није са истом добио готову кућу (државну, одметничку или какву другу кућу која се затекла на ограниченом земљишту, које му је додељено), као и да приликом доселења није донео потребну дрвену грађу за подизање куће за коју је искористио право бесплатног подвоза.

(*) Ако насељеник поднетим уверењима докаже, да није раније искористио право на грађу и право на бесплатан превоз грађе и да уопште у тој или суседној општини нема сопствене куће и господарских зграда, односно да кућу није добио од државе приликом добијања земље или доцније, — добиће бесплатну грађу за подизање куће из најближе приступачне државне шуме где и како то одреде надлежне шумске власти.

(*) Молбе за тражење бесплатне грађе за подизање куће подносиће се са прописаним уверењима преко надлежног аграрног повереништва од 1 јануара до 1 јуна сваке године надлежној шумској управи, која ће их хитно узимати у поступак.

(*) Добијена грађа за подизање куће не сме се било на који начин отуђити нити употребити за други циљ сем на оно зашто је намењена, а у противном због извршене злоупотребе на штету државе, противу таквог аграрног интересента повешће се кривични поступак. Потребан надзор о употреби примљене грађе за подизање куће водиће надлежно аграрно повереништво, па је због тога и дужно, да у случају њене злоупотребе предузме противу криваца предвиђени поступак. Исти надзор дужне су да врше и надлежне аграрне задруге, које имају о свакој злоупотреби известити надлежно аграрно повереништво.

(*) Насељеници су дужни сносити дажбине прописане у ст. 2 § 19 само онда ако се до одређеног времена — 1 јануара наредне године по пријему земље, буду стварно користили правом и службеностима које повлаче терет плаћања односних дажбина.

(*) Кад наступи случај предвиђен у ставу 3 § 19 Врховни повереник аграрне реформе учиниће предлог Министарству саобраћаја (Генерална дирекција) за одобрење бесплатног превоза са назначењем на коме се месту и колико кућа подиже, за колики се и какав материјал тражи превоз од које утоварне до које истоварне станице.

(*) Сарадњу војске за превоз материјала и изградњу насеља (ст. 4 § 19) затражиће према нарочито указаној потреби Врховни повереник аграрне реформе преко Министарства пољопривреде. Учињени предлог за дејство да Министар војске и морнарице одобри сарадњу војске мора бити образложен.

Члан 23

(§ 20)

(*) Месни аграрни интересенти, који добију земљу у допуну по § 13 нису ослобођени плаћања пореза и осталих приреза према одредби ст. 2 и 3 § 20. На ово ослобођење они би имали право је-

дино у случају ако им је земља додељена за насељење ван атара њихове завичајне или суседне општине, и ако су се на додељеној земљи населили са породицама и подигли куће за становање.

(²) Многа лица, односно општине и села, чија су земљишта узета и ограничена за сврхе аграрне реформе, па као таква ослобођена плаћања пореза и приреза (ст. 1 § 20), продужавају и даље плаћање задуженог пореза и приреза. Многи то чине из необавештености или из неоснованог уверења, да на ограничено земљиште неће изгубити право државине док за исто плаћају државну порезу и прирезу. Оваква физичка или правна лица ослободиће се задужене порезе и приреза на ограничена земљишта одмах по извршности записника ограничења, па се са таквим тражењем имају обратити надлежним финансијским властима писменом претставком уз коју морају приложити уверење надлежног аграрног повереништва о површини земље која им је по закону дефинитивно ограничена за сврхе аграрне реформе. Поред тога надлежно аграрно повереништво има у сваком случају, чим записник ограничења постане правноснажан, да извести надлежну пореску управу о томе, које су све површине (честице) узете за сврхе насељавања.

Члан 24

(§ 21)

(¹) Одредба ст. 4 § 3 у вези са ст. 1 § 21 Закона о изменама и допунама Закона о насељавању Јужних крајева предвиђа, да се могу користити повластицом из тач. 1, 2 и 3 ст. 1 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 Закона и сви они држављани Краљевине Југославије као што је то прописано у ст. 7 чл. 7 овог Правилника.

(²) Ослобођење плаћања пореза и приреза (ст. 2 § 21) везано је за купљено земљиште, па се повластицама таквог ослобођења не могу користити доцнији купци земљишта за које су повла-

стице једном одобрене, а буде истекло рок од 10 односно 5 година. Док се не донесе надлежна одлука по поднетој молби за ослобођење од пореза која се има поднети до краја године пореске власти не могу вршити принудну исплату пореза и приреза. За доказ да је молба поднета служиће уверење надлежне аграрне власти.

(³) Купци земље, плацева и кућа у грађевинским реонима вароши и варошица не могу се користити повластицама из § 21 Закона.

(⁴) При тражењу повластица из тач. 1 и 3 ст. 1 § 19 заинтересована лица поступиће по тач. г) чл. 13 Правилника Министарства пољопривреде бр. 27.850/31. Уверења надлежне општинске власти, издата у смислу тач. б) и в) чл. 13 Правилника, морају бити оверена од надлежне управне власти првог степена, а у колико се по тач. г) подноси тапија као доказ о извршеној куповини земље у Јужним крајевима она се може поднети и у овереном препису.

(⁵) Ако се тражи повластица сходно ст. 2 и 3 § 20 поднеће се преко надлежног аграрног повереништва молба Врховном повереништву аграрне реформе снабдевена: а) овереним преписом судске тапије или купо-продајног уговора о купљеној земљи са једним простим преписом или овереним преписом поседовног листа са потврдом општинске власти да је земљиште означено у поседовном листу молилац купио; и б) писменом обавезом, потврђеном од надлежне опште управне власти првог степена, да ће земљу отуђити једино по одобрењу Врховног повереника аграрне реформе. Наводе молбе са прилозима може по потреби Врховно повереништво аграрне реформе проверити извиђајем на лицу места и другим подацима, које ће по службеној дужности прибавити, па онда молбу са свима прилозима и доказима и образложеним предлогом доставити Министарству пољопривреде ради поступка по пропису ст. 2 и 3 § 20 у вези § 21 Закона.

Члан 25
(§ 22)

Пропис § 22 Закона забрањује деобу додељеног земљишта између чланова насељене породице пре него што породица стекне право сопствености на добијену земљу, сматрајући је дотле недељивом, а у циљу да обезбеди одржање задружних породица и осигура њихов бољи економски просперитет. Свако тражење које би било противно овој законској одредби одбиће надлежна аграрна власт, а поступак деобе, који би био спроведен противно односној законској забрани, прогласиће се ништавним.

Члан 26
(§ 23)

(¹) Одузимање додељене земље због неизвршеног насељења у остављеном року од годину дана (ст. 1 и 2 § 23) извршиће се одлуком Врховног повереника аграрне реформе, противу које се може употребити правно сретство жалбе у смислу прописа § 35 Закона.

(²) Исти поступак примениће се и противу ненасељених чланова породице, која је на њих добила одговарајући део земље. Одузети део земље по извршности решења употребиће се за сврхе аграрне реформе. При одузимању оваквог дела земље има се обратити пажњу, да се од целокупне компетенције земље насељене породице одвоји за нову деобу првенствено необрађени део земљишта или део који ће најмање оштетити целину, а по могућству и део који значи насељена породица.

(³) Одредба ст. 3 § 23 неће се изузетно применити на ненасељене чланове породице, који се налазе на школовању или изучавању заната, као и на малолетне, а отсутне чланове, које издржава насељени старешина или члан породице, ако је поступљено по ст. 2 § 26 Закона.

(⁴) По пропису ст. 4 § 23 аграрни интересент има да прими ону честицу земље, коју му је на основу коначног решења доделило надлежно аграрно повереништво. Ако има оправданих разлога да је истом незадовољан може се противу поступка о предаји земље жалити Врховном поверенику аграрне реформе, који по жалби доноси првостепену одлуку, противу које има места жалби у смислу § 35. На случај да се аграрни интересент не буде жалио противу доделе земље, већ само писмено или записнички изјави, да из којих разлога неће да прими додељену му честицу, онда ће се сматрати да се потпуно одриче тражења земље, па ће надлежна аграрна власт, која је донела начелно решење о додели земље, исто ставити ван снаге као што ставља и остала начелна решења оних интересената, који одустану од тражења земље по молбама, по којима је већ донето начелно решење о додели земље. Такви аграрни интересенти губе право на насељење и доделу земље по Закону о насељавању, па им се земља више неће додељивати, ако се понова за њу обрате. За сва лица, која су на овај начин изгубила право на земљу, водиће се потребна евиденција у Врховном повереништву аграрне реформе како се не би десило да земљу понова добију.

(⁵) При додељивању земље за насељење аграрне власти, које врше додељивање земље, обратиће нарочиту пажњу, да насељеници буду груписани по братствима и племенима или бар по месту или крају из кога су досељени, како би се између себе јаче и усрдније потпомагали и боље одржали у новим насељима.

Члан 27
(§ 24)

(¹) Насељеници и месни аграрни интересенти морају добијена земљишта уредно обрађивати (тач. а) ст. 1 и ст. 4 § 24). Ако су добили обрађивана земљишта имају иста одржати под сталном

обработком и привредно их унапређивати, з необрађивана земљишта разрадити и непрекидном обработком приводити култури. За сва упустава потребна у циљу рационалног обрађивања земље, а нарочито подизања воћњака и винограда, насељеници и аграрни интересенти имају се обраћати надлежном пољопривредном референту, који је дужан да им у свему излази у сусрет, а по могућству, да и сам врши надзор над тим радовима и да их уз најповољније услове снабдева лозним и воћним садницама из средњих расадника. Од додељеног земљишта под ситногорицом (шикарком) могу насељеници оставити 1/5 за подизање шуме.

(²) Насељеници су дужни на одређеним окућницама или означеном месту подићи кућу за стално становање у року од 2 године од дана пријема земље и у њима становати са породицама (тач. б) ст. 1 § 24). Оним насељеницима, који нису још добили кућне плацево, имају надлежни аграрни органи у најкраћем времену доделити потребне плацево (ст. 6 § 11) или одредити место за подизање кућа на додељеној радној земљи. За њих двогодишњи законски рок за подизање куће почиње тећи од дана пријема кућног плаца, односно од дана кад им је одређено место за подизање куће.

(³) Од личног обрађивања земље (ст. 2, 3 и 4 § 24) могу се одлуком Врховног повереника аграрне реформе ослободити само инвалиди неспособни за пољопривредни рад и породице остале без радне снаге. За доказ неспособности ратних инвалида довољно је решење Инвалидског суда. Остали инвалиди поднеће уверење надлежног средњег лекара о умањеној способности за привређивање по прописима Инвалидског закона, а породице остале без радне снаге уверење надлежног општинског суда. Молбе за оваква ослобођења од личног рада са потребним доказима подносиће се надлежном аграрном повереништву, које ће их са својим мишљењем и предлогом достављати Врховном пове-

ренику аграрне реформе на надлежну одлуку (ст. 3 § 24).

(⁴) Код одређивања рока за уселење у подигнуту државну или додељену кућу Врховни повереник аграрне реформе ће узети у обзир стање куће и њено потпуно оспособљење за уселење односно становање насељеничке породице (ст. 5 § 24).

Члан 28 (§ 25)

Ако се за извођење мелиорационих радова додељеног земљишта употребе само мање површине, које неће, у односу према повећању плодности осталог земљишта услед извршених мелиорација, умањити аграрном интересенту укупни жетвени принос са добијеног земљишта, неће му се дати накнада у земљи за умањену површину. Ако се пак за мелиорационе радове од додељеног земљишта употребе веће површине онда ће се аграрном интересенту за употребљено земљиште дати одговарајућа допуна до пуног следовања по оцени Врховног повереника аграрне реформе, који ће о потребној допуни или замени земље донети одлуку.

Члан 29 (§ 26)

(¹) Решење о одузимању земље може се у духу ст. 3 § 26 донети на предлог надлежног повереништва или по непосредном сазнању само у оном случају ако је предлог или непосредно сазнање резултат стварних чињеница утврђених на основу потпуних доказа прибављених од надлежних органа власти или помоћу непосредно извршених и озваничених констатација на лицу места. Под овима се подразумева на лицу места састављени записник о нађеном стању, потписан од стране службеног органа, који је извршио увиђај и разлог одузимања земље несумњиво утврдио на лицу места, као и од претседника надлежне општине

односно кмета или одборника дотичног села или насеља и још два присутна грађанина из истог места.

(¹) У решењу о одузимању земље има се поред главних чињеница и законских разлога са којих се земља одузима тачно констатовати: какве су све инвестиције учињене на добијеном земљишту; како је и у којој површини добијено земљиште обрађено; постоје ли на њему и какви објекти; колики је износ неисплаћеног дуга Савезу аграрних задруга; колика је вредност инвестиција које би оптеретиле вредност парцела односно са којом би сумом гарантовала Савезу аграрних задруга, ако постоји какав дуг ранијег притежаоца.

(²) Законити наследник умрлог аграрног интересента (ст. 4 § 26) удази у права умрлога, али тим самим он прима на себе и све обавезе умрлога по прописима Закона о насељавању, јер га оне вежу и пре, а делом и после (ст. 11 § 29), стицања права сопствености на добијено земљиште. Земљиште аграрног интересента, који умре као удов, а нема наследника из реда насељених чланова породице, остаје и даље државна својина и са њим ће надлежне аграрне власти сходно располагати по одредбама Закона о насељавању.

Члан 30

(§ 27)

(¹) При утврђивању стања насељености чланова породице узео се у обзир стално боравиште на добијеној земљи од дана њеног пријема односно насељења, а не само стање насељености, које буде нађено у времену извршене службене констатације увиђајем на лицу места или помоћу службеног оператера.

(²) За стицање права сопствености на добијено земљиште потребно је да се, поред констатације стања насељености, утврди, да је аграрни интересент, који тражи убаштињење по скраћеном року

(ст. 2 § 27) примерно обрадио земљу и да је испунио све остале законом предвиђене услове и обавезе. На случај потребе, да се извесне чињенице стручно на лицу места провере и утврде, одредиће се за ту сврху економски стручњак надлежног аграрног повереништва или средњи пољопривредни референт. Одређени стручњак прикупиће на лицу места све потребне податке према писменим инструкцијама, које ће издати Врховно повереништво аграрне реформе, па ће на основу прикупљених података саставити извештај и доставити га са својим мишљењем надлежном аграрном повереништву, а оно ће га са својим предлогом доставити Врховном повереништву аграрне реформе на оцену и надлежни поступак у смислу одредбе § 28 Закона.

Члан 31

(§ 28)

(¹) Издавање решења о стеченом праву сопствености (ст. 1 § 28) вршиће се по службеној дужности, а кад надлежно аграрно повереништво претходно помоћу службеног оператера или увиђајем на лицу места, који ће извршити економски стручњак (ст. 2 чл. 29 овог Правилника) са којим другим службеним органом надлежног аграрног повереништва, буде несумњиво утврдило да су у конкретном случају испуњени сви законом предвиђени услови, односно да су заинтересовани искористили земљиште у сврхе ради којих им је оно додељено. Овакве констатације вршиће аграрне власти по службеној дужности, па према томе и излазак органа власти ради потребног службеног увиђаја на лицу места не може пасти на терет заинтересованог.

(²) Излазак службених органа на лицу места обавиће се повремено, кад буде учињено више захтева из једног места, општине или среза, и то у празничне дане и у дане када то интереси службе буду дозволили.

(³) Кад се у циљу признања права сопствености заинтересованих среде потребни подаци, узети из службеног оператa, или према потреби, прибављени извршеним увиђајем на лицу места, надлежно аграрно повереништво ће тачно проверити, да ли је предметно земљиште по односним законским прописима прешло дефинитивно у државну својину и да ли се као такво може по закону уступити у својину аграрном интересенту. Ако том приликом утврди, да нема никакве законске сметње да се односно земљиште уступи у сопственост аграрном интересенту, који је испунио све законске услове за стицање права својине по Закону о насељавању, учиниће сходан предлог Врховном повереништву аграрне реформе. На случај противног налаза доставиће предмет Врховном повереништву аграрне реформе са назначењем, који се прописи специјалних Закона противе признању права сопствености на спorno земљиште до његовог дефинитивног законског ликвидирања. Овакве предмете Врховно повереништво задржаће у евиденцији док не наступи законска могућност да се по њима може донети надлежно решење о признању права сопствености, а о томе ће посебним актом обавестити молиоца.

(⁴) Ако се решењем Врховног повереника аграрне реформе призна аграрном интересенту право сопствености надлежно аграрно повереништво ће му на основу тога решења извадити тапију, односно предузеће сходно да се као сопственик упише без наплате таксе у земљишне књиге.

(⁵) Исти поступак из претходног става обавиће се и за аграрне интересенте који желе да се убаштине после истека рока од 3 године од дана доделе земље, али не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог (ст. 2 § 28).

Члан 32
(§ 29)

(¹) Врховно повереништво аграрне реформе по предлогу аграрног повереништва или по молбама о признању права сопствености на добијену земљу

(ст. 1 и 2 § 28) доносиће решења у првом степену, уносећи у њима потребне клаузуле оптерећења и ограничења из ст. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11 § 29. Ова законска оптерећења и ограничења изложиће се прегледно у разлозима решења о признању права сопствености на добијено земљиште како би аграрни интересент, коме се то право признаје, могао јасно уочити, да је то његово право привремено законом ограничено. Противу решења, којим се одбија од признања права сопствености на добијено земљиште аграрни интересент може употребити право жалбе сходно одредби §-а 35. Ако у законом року не буде поднета жалба противу првостепеног решења Врховно повереништво ће исто огласити за извршно и по један оверени предис решења доставити Министарству пољопривреде и Савезу аграрних задруга у Скопљу.

(²) За добровољце важе у погледу убаштинјења прописи Закона о добровољцима од 31 августа 1928 године са његовим изменама и допунама од 18 септембра 1930 године, док за четнике важе прописи Закона о добровољцима за онај део земље који су добили по добровољачком праву и основу, а прописи Закона о насељавању за ону површину земље која им је додељена по истом Закону.

(³) Одобрење Врховног повереника аграрне реформе за отуђење аграрног земљишта (ст. 5 § 29), на које је аграрном интересенту признато право сопствености, уследиће тек онда, кад сопственик буде несумњивим исправама доказао да је претходно земљу нудио на откуп аграрним интересентима, аграрној задрузи и Савезу аграрних задруга и да продајна цена није била претерана, па да су они и поред тога одбили сопственикову понуду о куповини земље.

(⁴) Поред надлежних аграрних власти и Савез аграрних задруга водиће евиденцију о свима аграрним земљиштима, која су прешла у сопственост аграрних интересената и лица предвиђених

у пропису § 30, па ће о сваком случају извршеног отуђења известити Врховно повереништво аграрне реформе ради сходног поступка по одредби § 29 у вези са §§ 30, 31 и 33 Закона.

Члан 33
(§ 30)

Лица, која су купила земљу у Јужним крајевима, а желе да се користе повластицама из тач. 1 и 3 ст. 1 § 19 и ст. 2 и 3 § 20 у вези са ст. 4 § 3 и ст. 1 § 21 Закона (чл. 23 овога Правилника), морају приликом тражења ових повластица уз поднету молбу приложити и писмену изјаву, оверену од надлежне власти, да пристају на ограничења предвиђена у ст. 4, 5 и 11 § 29 у вези са ст. 4 § 28 и § 30 Закона.

Члан 34
(§ 32)

(¹) Државна и самоуправна тела (§ 32), која су добила земљу за своје потребе по пропису § 15 и на њу стичу право сопствености без ограничења из § 29, морају се са тражењем признања права сопствености на добијено земљиште обратити писменим путем преко надлежног аграрног повереништва, које ће њихове молбе са својим предлогом доставити на одлуку Врховном повереништву аграрне реформе.

(²) За остале установе побројане у § 15 Закона примениће се у смислу прописа ст. 1 и 2 § 27 у вези са одредбом из ст. 1 § 28 исти поступак, који по § 29 Закона важи и за остале аграрне интересенте.

Члан 35
(§ 33)

(¹) За узорне пољопривреднике, којима је додељено земљиште за подизање угледних добара, рок за стицање права сопствености на добијено земљиште, прописаће Врховни повереник аграрне

реформе према програму и обиму рада за подизање угледног добра у коначном решењу о додели земље, које доноси на основу начелног решења Министарства пољопривреде, а у смислу прописа §§ 14 и 18 Закона.

(²) За стицање права сопствености у одређеном року важи за узорне пољопривреднике у свему поступак, који је са предвиђеним ограничењима прописан у § 29 Закона и за остале аграрне интересенте.

Члан 36

(§§ 34 и 35)

(¹) Ограничено земљиште приватних притежалаца (§ 34) може се делити аграрним интересентима само онда кад се по записнику комисије за ограничење донесе извршна одлука, којом је притежалац, у колико је употребио правно сретство жалбе противу решења првостепене аграрне власти (ст. 1 § 35), одбијен од свога тражења као неумесног и по закону недоказаног.

(²) Ако притежалац по доношењу извршне (правноснажне) одлуке накнадно, а у року предвиђеном у Закону о општем управном поступку докаже право сопствености на ограничено земљиште, а оно није издељено аграрним интересентима, може му се исто, кад затражи, вратити на слободно располагање. Одлуку о повраћају односног земљишта сопственику донеће по прибављеним подацима Министар пољопривреде на основу ст. 1 § 35 и § 36 Закона.

(³) Извршност решења, донетих по споровима, који проистичу из примене прописа Закона о насељавању, оглашује она власт, која је иста донела у првом степену, а према одредби ст. 2 § 35. За доставу решења важе прописи Закона о општем управном поступку, изузев случаја доставе из ст. 5 § 8 и ст. 2 § 23 Закона о насељавању.

Члан 37
(§ 37)

(¹) Оснивање и пословање аграрних задруга, које се зачлањавају у Савез аграрних задруга у Скопљу, врши се по прописима Закона о земљорадничким и занатским задругама (ст. 1 § 37). У циљу развијања и унапређења аграрног задругарства и економско-привредног и културног подизања аграрних интересената Министарство пољопривреде помагаће Савез и аграрне задруге бескаматним позајмицама и субвенцијама у границама расположивих новчаних сретстава (ст. 2 § 37), а по прописима Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године.

(²) Над целокупним радом Савеза и свих у њему зачлањених задруга вршиће надзор Министар пољопривреде преко својих органа, а стручни преглед рада Савеза аграрних задруга вршиће бар једанпут годишње (ст. 3 § 37).

(³) Право на добијање повластица из ст. 2 § 37 Закона имају и самонасељеници путем њихових задруга, а ради осигурања права и потраживања Министарства пољопривреде, која проистичу из датих бескаматних позајмица и субвенција, вршиће потребан надзор над задругама самонасељеника Врховни повереник аграрне реформе у смислу ст. 8 § 37 Закона и односних прописа Закона о бескаматним позајмицама.

(⁴) Самонасељеници могу образовати своје посебне задруге, чија ће правила бити једнообразна и одобрена од Министра пољопривреде. При додељивању бескаматних позајмица и субвенција овим задругама Министар пољопривреде доносиће за сваки посебан случај решење у коме ће бити прописан начин утрошка и правдања одобрених бескаматних позајмица и субвенција. Надзор над самонасељеничким задругама у погледу утрошка одобрених бескаматних позајмица и субвенција вршиће Врховни повереник аграрне реформе, а

стручни преглед пословања има извршити најмање једанпут годишње. Врховни повереник стараће се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду обезбеђена (ст. 8 § 37).

(⁵) Према одредби ст. 4 § 37 Закона у Савез аграрних задруга могу се зачланити произвођачке, набављачке и друге задруге, које имају стварне везе са аграрним задругама, а под које се подразумевају: кредитне, самонасељеничке, потрошачке, житарске, воћарске, виноградарске, повртарске, афионске, дуванске, сточарске, млекарске, живинарске и све остале њима сличне задруге, којима је циљ унапређење опште привреде, јер све наведене задруге привредног карактера имају стварне везе са аграрним задругама.

(⁶) Чланови аграрних заједница, који су ступили у чланство аграрних задруга не могу иступити из чланства задруге док у целини не исплате своја дуговања Савезу односно задрузи. Они аграрни интересенти, који приликом насељавања приме са земљом и државну кућу обавезни су да ступе у чланство аграрних задруга.

Члан 38
(§§ 46—48)

(¹) Врховно повереништво аграрне реформе саставиће за сваку нову буџетску годину предлог буџета личних и материјалних издатака за све трошкове око насељавања Јужних крајева (§ 46) и са образложеним извештајем доставити га Министарству пољопривреде у року који ће се одредити посебним наређењем за сваку односну буџетску годину, а с обзиром на почетак рада на изради целокупног буџета за ресор Министарства пољопривреде.

(²) Одобрени буџетски кредити, одређени за стварање услова за подизање и уређење насеља, културно и економско подизање аграрних интересената, отвараће се по предлогу Врховног повере-

ника на каси Главне државне благајне у Београду и уплаћивати на текући рачун Министарства пољопривреде под насловом „кредити из буџетских партија за трошкове насељавања Јужних крајева“ код Државне хипотекарне банке у Београду (§ 48), а у смислу § 47 Закона и чл. 86 Закона о државном рачуноводству трошити непосредно без јавног надметања и без обзира на буџетски рок.

(¹) Признанице Државне хипотекарне банке на примљене суме из касе Главне државне благајне имају се сматрати као ликвидирани докуменат за расходовање, а суме уплаћене на текући рачун Министарства пољопривреде исплаћиваће се Врховном повереништву аграрне реформе по налогу Министарства, а оно ће их трошити за потребе предвиђене буџетом.

(²) Сва исплаћена новчана документа Врховно повереништво достављаће претходно на преглед и визу месној контроли у Скопљу, па их затим слати Финансијском одељку Министарства пољопривреде, који врши сву финансијску службу у вези са текућим рачуном Министарства. Одобрене, а не ангажоване буџетске партије и позиције уплаћиваће се на текући рачун Министарства, а по потреби и предлогу отвараће се Врховном повереништву аграрне реформе путем Поштанске штедионице.

Члан 39 (§ 50)

Насељеници који су добили земљу пре ступања на снагу Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године имају право као и они који су добили земљу после ступања на снагу поменутог Закона, да се користе повластицом из ст. 2 § 20, па ће према томе бити ослобођени државних непосредних пореза и бановинских и општинских приреза за ону разлику у времену која постоји између стварно искоришћене повластице по ранијем Закону и предвиђеног рока за коришћење односне повластице по овом Закону.

Члан 40 (§ 51)

(¹) Одредба § 51 предвиђа, да аграрни интереси, који су добили земљу по Закону о насељавању из 1922 године, не могу добити повећање земље по одредбама овога Закона, сем једино у случајевима предвиђеним у ст. 3, 6, и 8 § 11 и 12 Закона. Ако за ово повећање нема слободног аграрног земљишта у месту где је аграрном интересу земља додељена, онда ће се узети у обзир слободно аграрно земљиште у непосредној близини.

(²) Ако се несумњиво утврди, да додељено земљиште по своме бојитету не може насељеној породици обезбедити потребан минимум за економски опстанак, може јој на њено тражење Врховни повереник аграрне реформе одобрити одговарајућу замену боље земље на коме другом месту. На случај породичних, климатских или којих других оправданих разлога може Врховни повереник, а на захтев заинтересованих, одобрити и међусобну промену насељеничких парцела.

(³) Приликом поступка, који се има по закону провести у циљу, да се редуцира земља, коју је добила насељеничка породица по Закону о насељавању из 1922 године, надлежне аграрне власти одузимаће насељеној породици односно члановима породице, који се налазе на добијеној земљи, само ону површину земље, која прелази насељеничку компетенцију по овом Закону.

Члан 41 (§ 53)

(¹) Четничка компетенција земље од 10 хектара састављена је у смислу одредбе ст. 1 § 53 из добровољачке и насељеничке компетенције. Ако је четник признат за добровољца онда задржава права на целу четничку компетенцију земље од 10

хектара под условом, да за онај део земље, који му припада по добровољачком праву, важе односни прописи Закона о добровољцима и Правилника за његово извршење, а за вишак преко добровољачког следовања односни прописи Закона о насељавању.

(²) Ако четник не буде признат за добровољаца сматраће се насељеником и додељених му 10 хектара оставиће му се на уживање под условима Закона о насељавању, па ће се у томе смислу његово раније решење о додели земље по четничком својству заменити новим решењем о додели земље по насељеничком својству. Решење о замени донеће на предлог Врховног повереништва аграрне реформе Министарство пољопривреде у смислу ст. 1 § 17 Закона.

(³) Ако се пре учињеног предлога за замену решења несумњиво утврди, да у конкретном случају постоје законски разлози за примену прописа §§ 23, 24 и 26 Закона, Врховно повереништво аграрне реформе ставиће предлог да се приликом доношења новог решења о замени унесе у исто условна клаузула по којој се заинтересованом оставља извршен обавезан рок да испуни односне законске услове, после кога ће се, ако то не учини, предузети сходан законски поступак за одузимање додељеног аграрног земљишта.

(⁴) За доказ о признању добровољачког својства и права по Закону о добровољцима четници морају надлежним аграрним властима поднети на озваничење прописно издато добровољачко уверење. Добровољци земљорадници, који у смислу ст. 2 § 3 траже насељенички додатак на чланове њихових породица по прописима §§ 11 и 12 морају уз молбу поднети сва потребна уверења по § 16 Закона. По оваквим тражењима доносиће надлежна решења Министарство пољопривреде (ст. 1 § 17).

Члан 42

(§ 54)

За аграрне интересенте, на које се односи пропис § 54 Закона, имају надлежне аграрне власти, у колико то до сада није учињено, прикупити све податке који су потребни ради уношења у технички операт, како би се за њих као и за остале аграрне интересенте могла водити потребна евиденција, а нарочито она која је потребна на случај примене одредбе § 29 Закона.

Члан 43

(§ 56)

(¹) У циљу поступка за скинуће терета са непокретних имања, о којима се говори у пропису § 56 Закона, надлежна аграрна повереништва прикупиће за свако имање следеће податке: име, очово име и презиме бившег власника и његово садање место сталног боравка у нашој или којој другој страни држави; место где се имање налази, из којих се и коликих парцела састоји и колика му је укупна површина; коме је, када, на основу чије одлуке и по коме својству додељено; и са којом је сумом задужено код бив. Зиратне банке односно Државне хипотекарне банке.

(²) Прикупљени подаци доставиће се Врховном повереништву аграрне реформе у Скопљу, које ће настати, да се издејствује скинуће односних терета (ст. 2 и 3 § 56). Исти поступак примениће се и на оваква имања, која ће се у будуће узети за сврхе аграрне реформе.

Члан 44

(§ 57)

Претварање аграрних заједница у Јужним крајевима у „аграрне задруге“ и њихово потпуно реорганизовање по правилима већ прописанима на основу ст. 7 § 37 Закона извршиће се, у колико

то до сада није учињено, најдуже до краја 1933 године (ст. 1 § 57), а у случају немогућности да се изврши такво претварање има се према одредби ст. 2 § 57 применити поступак оснивања нових аграрних задруга, који ће спровести Савез аграрних задруга у Скопљу.

Члан 45
(§ 59)

(¹) У Јужним крајевима има знатан број плацева, које су власници иселењем у другу државу трајно напустили. Те плацеве и сада држе појединци и на њима су подигли куће или дућане. Према одредби § 59 Закона такви држаоци трајно напуштених плацева могу постати њихови сопственици и на њима се убаштинити под овим предвиђеним условима: а) да сопственицима, ако се јаве са уредним исправама, плате откупну цену, коју по процени вештака одреди надлежна опште управна власт првог степена; и б) да откупну цену одређену на начин предвиђен у тач. под а) и на случај ако се сопственици плацева не налазе у нашој држави, депонују у року од једне године дана код надлежне пореске управе, која целокупну суму има одмах послати Државној хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна: „Министарство пољопривреде — приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима“.

(²) Пошто овим безвласничким плацевима и кућама рукује Врховни повереник аграрне реформе у Скопљу, то ће надлежна опште управна власт првог степена пре него што поведе поступак по ст. 2 § 59 бити дужна да се за сваки поједини спорни случај обрати за податке Врховном поверенику аграрне реформе.

(³) Поступак предвиђен у ст. 1 овога члана Правилника не може се односити нити спровести на оне трајно напуштене плацеве и на њима подигнуте куће и друге зграде које су аграрне власти

по прописима Закона о насељавању ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима.

Члан 46
(§ 60)

По прописима Закона о насељавању Јужних крајева, а у смислу одредбе § 60 Закона, неће се за сврхе аграрне реформе узимати у Јужним крајевима она имања која су пре 1919 године била у савесној државини појединих лица, па су и данас у њиховом поседу, ако држаоци основ државине докажу уредном исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.

Члан 47

У циљу бржег и једнообразног поступања код аграрних власти по одредбама Закона о насељавању Јужних крајева и овога Правилника Врховно повереништво аграрне реформе у Скопљу прописује према потреби нарочите обрасце и упуства за такав рад аграрних власти и доставити их Министарству пољопривреде на преглед и одобрење.

Члан 48

Министар пољопривреде може по потреби својим посебним наредбама одредбе овога Правилника у духу Закона о насељавању Јужних крајева допунити и изменити.

Члан 49

Овај Правилник ступа на снагу од дана обнародовања у „Службеним новинама“.^{*)}

Бр. 50.520/VI 6
3 августа 1933 године
Београд

Министар пољопривреде,
Д-р Љ. Томашић, с. р.

^{*)} Овај Правилник обнародован је у „Службеним новинама“ бр. 181—LIII од 11 августа 1933 године.